

آزمون‌های سراسری گاج

گزینه‌دو درسدرا انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره‌ی دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۶۵	مدت پاسخگویی: ۲۴۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی	۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضیات	۲۵	۱۰۱	۱۲۵	۳۰ دقیقه
			۱۲۶	۱۵۰	
۶	اقتصاد	۱۵	۱۵۱	۱۶۵	۱۵ دقیقه
۷	فنون ادبی و علوم	۲۰	۱۶۶	۱۸۵	۲۰ دقیقه
			۱۸۶	۲۰۵	
۸	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۲۰۶	۲۱۵	۱۰ دقیقه
۹	تاریخ	۲۰	۲۱۶	۲۳۵	۲۰ دقیقه
			۲۳۶	۲۵۵	
۱۰	جغرافیا	۲۰	۲۵۶	۲۷۵	۲۰ دقیقه
			۲۷۶	۲۹۵	
۱۱	جامعه‌شناسی	۱۰	۲۹۶	۳۰۵	۲۰ دقیقه
			۳۰۶	۳۱۵	
۱۲	منطق فلسفه و	۱۰	۳۱۶	۳۲۵	۲۰ دقیقه
			۳۲۶	۳۳۵	
۱۳	روان‌شناسی	۱۵	۳۳۶	۳۵۰	۱۵ دقیقه

برای اطلاع از نتایج آزمون و زمان دقیق اعلام آن باید در کانال تلگرام گاج عضو شوید. @Gaj_ir

آزمونهاى سراسر گاج

دروس	طراحان	ويراستاران علمى
فارسى	اميرنجات شجاعى - مهدى نظرى	اسماعيل محمدزاده مسيح گرچى - مريم نورى نيا
زبان عربى	روح اله اصغرى	حسام حاج مؤمن - عليرضا شفيعى شاهو مراديان - سيد مهدى ميرفتحى پريسا فيلو
دين و زندگى	مرتمضى محسنى كبير محمد رضايى بقا	بهاره سليمى
زبان انگليسى	اميد يعقوبى فرد	مريم پارسائيان
رياضيات	محمد يگانه	ندا فرهنگتى - پگاه افتخار سودابه آزاد - زهرا ساسانى
اقتصاد	ميترا چينى ساز - ميلاد اكبرى	مريم پارسائيان - رقيه بژند على على پور - مريم ميرقاسمى
تاريخ	محمد اسماعيل سلمان پور	سيده مريم ميرقاسمى - فاطمه ساريخانى مريم پارسائيان - على على پور
جغرافيا	محسن مصلايى	محمد اسماعيل سلمان پور مريم پارسائيان - سيده مريم ميرقاسمى فاطمه ساريخانى
جامعه شناسى	مينا تاجيك	مريم پارسائيان - رقيه بژند سيده مريم ميرقاسمى - على على پور
فلسفه و منطق	الهام سادات عابدى امير محمد نصيرى	مريم پارسائيان - عماد صفر نژاد
روان شناسى	نگار كاغذگران	سيده مريم ميرقاسمى - مريم پارسائيان رقيه بژند - على على پور

آماده سازى آزمون

مديريت آزمون: ابوالفضل مزرعتى

بازيبنى و نظارت نهايى: سارا نظرى

برنامه ريزى و هماهنگى: مريم جمشيدى عيى - مينا نظرى

ويراستاران فنى: بهاره سليمى - ساناز فلاحى - آمنه قلى زاده - مرواريد شاه حسينى - مريم پارسائيان

سرپرست واحد فنى: سيده قاسمى

صفحه آر: فرهاد عابدى

طراح شكل: فاطمه ميناسرست

حروف نگاران: پگاه روزبهانى - زهرا نظرى زاد - سارا محمودنسب - نرگس اسودى - الناز دارانى - مهناز كاظمى
فرزانه رجبى

امور چاپ: عباس جعفرى

دفتر مركزى تهران، خيابان انقلاب، بين
چهارراه وليعصر (عج) و
خيابان فلسطين، شماره ۹۱۹

اطلاع رسا و ثبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

۱۲ ۳ الف) امثال و حکم (علی‌اکبر دهخدا)

(ب) من زنده‌ام (معصومه آباد)

(ج) الهی‌نامه (عطار نیشابوری)

(د) اسرارالتوحید (محمد بن منور)

۱۳ ۱ تشخیص (بیت «ب»): نسبت دادن پا در رکابی به حواس و

وفاداری به اوراق خزان

تشبیه (بیت «ج»): لاله‌رخان: تشبیه رخ به لاله

استعاره (بیت «الف»): کان ملاحظت: استعاره از معشوق

کنایه (بیت «ه»): آب شدن دل در این‌جا کنایه از از بین رفتن تمایلات

لذت‌طلبانه / دست شستن کنایه از قطع دل‌بستگی

حسن آمیزی (بیت «د»): شیرینی جان

۱۴ ۱ تشبیه: قامت به خدنگ / پشت به کمان

کنایه: پشت ادب خم کردن کنایه از اظهار ادب و ارادت و خاکساری

حسن تعلیل: شاعر دلیل باور پیشینیان به خمیدگی قامت افلاک را ادای

احترام به ممدوح خود دانسته است.

استعاره: جان‌بخشی به افلاک و کمان

ایهام: — / نغمهٔ حروف: تکرار صامت «ش» و «م»

۱۵ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جناس: حال، فال / تشبیه: تو به فال

(۳) تشبیه: بهمن غم (اضافهٔ تشبیهی) / رستم جان (اضافهٔ تشبیهی) /

ایهام تناسب: دستان ۱- نیرنگ (معنی درست) ۲- لقب زال (معنی نادرست،

متناسب با بهمن، رستم و زال) / زال: ۱- سال خورده (معنی درست) ۲- پدر

رستم (معنی نادرست، متناسب با بهمن، دستان و رستم)

(۴) جناس: طرف، ژرف، حرف / استعاره: نظر ژرف (اضافهٔ استعاری) / سخن

لال (اضافهٔ استعاری)

۱۶ ۳ بررسی آرایه‌ها:

کنایه: روشن بودن خانه کنایه از رونق و صفا داشتن

حسن تعلیل: دلیل روشن بودن خانهٔ صدف، صفای وجود من است.

استعاره: جان‌بخشی به بحر، استعاره از نوع تشخیص است.

مراعات نظیر: گهر، بحر، صدف

نغمهٔ حروف: تکرار صامت «ن»

۱۷ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینهٔ (۲): ترک تعلقات دنیوی و

تقابل دنیاطلبی و خداجویی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) وصال، شایستهٔ سیاس‌گزاری ابدی به درگاه خداست.

(۳) دل‌خوشی به کم‌ترین بهره‌مندی از معشوق

(۴) نکوهش بخل و نکوهش سوءاستفاده از بخشندگی خداوند با هدف توجیه بخل

فارسی

۱ ۲ معنی درست واژه‌ها: دَمان: خروشنده، غرّنده، مهیب، هولناک /

بسنده: سزاوار، شایسته، کافی، کامل / غنا: سرود، نغمه، دستگاه موسیقی،

آوازخوانی / آخَره: جنبهٔ گردن، قوس زیر گردن

۲ ۲ معنی درست واژه‌ها: زُعب: ترس، دلهره، هراس / غوک: قورباغه /

کیوان: سیّارهٔ زُحل

۳ ۴ فعل «آمدن» در گزینهٔ (۴) در معنی «اسنادی» و در سایر

گزینه‌ها در معنی متضاد «رفتن» به کار رفته است.

۴ ۳ املاي درست واژه‌ها: لثیم: پست، فرومایه / حُبث: پلیدی

۵ ۱ املاي درست واژه در سایر گزینه‌ها:

(۲) اشباه: همانندان (۳) خاسته: برپا شده

(۴) عمارت: ساختن

۶ ۱ الف) خذلان: درماندگی، بی‌بهرگی از یاری

(ب) نقض: شکستن، شکستن عهد و پیمان

(ج) بیغوله: کنج، گوشه‌ای دور از مردم

(د) وقاحت: بی‌شرمی، بی‌حیایی

(ه) قرابت: خویشی و خویشاوندی

۷ ۴ ترکیب اضافی: زلف ناامیدی / روی امید / صبح امید / امید

یعقوب / وصل نبات / ترک لذت / روستای مشرب / روز عید / شهربند مذهب /

خانه وجود (۱۱ مورد)

ترکیب وصفی: چشم سفید / هر روز / دو عید (۳ مورد)

۸ ۳ تنها در گزینهٔ (۳)، منادا وجود دارد: [ای] سرو من

۹ ۲ در این گزینه «بلبل» نهاد و «محتاج» مسند است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مهره: متمم / کار: متمم (۳) که: نهاد / رخنه: نهاد

(۴) گوش: نهاد / رتبه: نهاد

۱۰ ۲ حذف فعل‌ها به قرینهٔ معنوی:

صد شکر [می‌گزاریم] / افسوس [می‌خوریم] / فریاد [برمی‌آوریم] /

صائب [با تو سخن می‌گویم] (۴ مورد)

۱۱ ۲ واژهٔ ونیدی: نمکدان (نمک + دان) / سزا (سز + ا) /

برگی (برگ + ی) / درخشان (درخش + ان) / ریزش (ریز + ش) / اختیاری

(اختیار + ی) / امیدها (امید + ها) / بی‌طاقت (بی + طاقت) / گوارا

(گوار + ا) / ناخوشی (ناخوش + ی) (۱۰ مورد)

واژهٔ وندی - مرکب: هوشیاران (هوش + یار + ان) / نوبهاران (نو + بهار + ان) /

رعشه‌داران (رعشه + دار + ان) / روزه‌داران (روزه + دار + ان) / خوشوقتی

(خوش + وقت + ی) / میگساران (می + گسار + ان) (۶ مورد)

زبان عربی (عمومی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم مشخص کن
(۳۵-۲۶):

۱ ۲۶ ترجمه کلمات مهم: لا تَسْتَوِي: برابر نیستند / الْحَسَنَةُ: نیکی /
السَّيِّئَةُ: بدی / إِذْفَعُ: پاسخ ده، دفع کن / بَالْتَنِي: با روشی که /
هي أَحْسَنُ: آن نیکوتر است

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۲ «هرگز» و «پس» اضافی است، فعل «لا تَسْتَوِي» مضارع است نه ماضی.
۳ «الحسنة» یعنی «نیکی» نه «نیکی کردن»، «السَّيِّئَةُ» یعنی «بدی» نه «بدی
کردن»، «أَحْسَنُ» اسم تفضیل است، زاید بودن «با» و عدم ترجمه «هي»
۴ «نیکی کردن» و «بدی کردن» ترجمه نادرستی است، «هرگز» و «لذا»
اضافی است، «بهترین روش» مطابق با ساختار عبارت نیست.

۴ ۲۷ ترجمه کلمات مهم: هذه الشجرة ذات العُصون النَّضْرَة: این

درخت دارای شاخه‌های تر و تازه / کانت: بوده است / في البداية: در ابتدا /
حبة صغيرة: دانه‌ای کوچک / نمت: رشد کرده است / أثمرت: میوه داده است
اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱ «الشجرة» نباید به صورت خبر ترجمه شود ← «این درخت ...»، «چیزی
جز ...» اصلاً معادلی در عبارت ندارد، «کانت» باید مثبت معنی شود.
۲ «العُصون» جمع است نه مفرد، «نضرة» درست معنا نشده و «و» اضافی است،
«بسیار» معادلی ندارد، «أثمرت: میوه داده است» نه «پرمیوه شده است»!
۳ «هذه الشجرة» باید به صورت یک ترکیب ترجمه شود نه جدا، «نضرة»
درست معنا نشده و «و» اضافی است، «تنها» معادلی ندارد، «پرمیوه شده
است» غلط است.

۳ ۲۸ ترجمه کلمات مهم: مِنَ الواجب: واجب است /

على كل مواطن: بر هر شهروندی / الحفاظ على: محافظت کردن از /
المراقب العامة: تأسیسات عمومی / التي: که / يَنْتَفِعُ بها: از آن بهره‌مند می‌شوند /
جميع الناس: همه مردم

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱ «آن‌چه» معادلی ندارد، «الناس» ترجمه نشده است.
۲ «چیزهای» معادلی ندارد، «كل مواطن: هر شهروندی» نه «همه
شهروندان»، «جميع» ترجمه نشده است.
۴ «همه شهروندان» ترجمه «كل المواطنين» است، «يَنْتَفِعُ: بهره‌مند می‌شوند»
نه «بهره‌مند می‌سازد»، «الحفاظ» باید به صورت مصدر ترجمه شود.

۳ ۲۹ ترجمه کلمات مهم: مَنْ: چه کسی / يأتي بالأمطار المُنهمزة:

باران‌های ریزان را می‌آورد / يُصَيِّرُ: می‌گرداند / يها: با آن، به واسطه آن /
الأرض: زمین را / بعد اغبارها: پس از غبارآلودگی‌اش، پس از تیره‌رنگی‌اش /
خَصْرَة: سرسبز

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱ «آن‌که» معادلی ندارد، «يُصَيِّرُ: می‌گرداند» نه «می‌گردد».
۲ «الأمطار» معرفه است نه نکره، «یک دوره» اضافی است، ضمیر «ها» در
«اغبارها» ترجمه نشده است.
۴ «آن‌که» معادلی ندارد، «دوره‌ای» اضافی است، ضمیر «ها» ترجمه نشده
است، «يُصَيِّرُ» نادرست ترجمه شده است، اضافه بودن «دوره‌ای».

۱ ۱۸ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): تقدیرگرایی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲ رهایی‌ناپذیری از عشق
۳ توصیف بخت و اقبال موافق
۴ گرفتار شدن اختیاری در دام عشق
۲ ۱۹ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): میهن‌دوستی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱ گله از بی‌بهرگی، و بالیدن به خوش‌سخنی خود
۳ بالیدن به خوش‌سخنی و مضمون‌آفرینی
۴ ارزشمندی و میل به هجرت
۳ ۲۰ مفهوم مشترک آیه شریفه و گزینه (۳): غلبه تدبیر خداوند

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ توکل به خداوند و بهره‌مندی از رحمت او موجب به دور ماندن از آسیب
مکر و بددلی است.
۲ نکوهش فریفته شدن به روزگار مکار
۴ توصیه به پرهیز از مکر دشمن نرم‌خو

۲ ۲۱ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۲): حیات‌بخشی قرآن

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱ نکوهش ظاهربینی، و توصیف ظاهربینی شیطان
۳ لازمه رسیدن به معشوق، ترک وجود مادی است.
۴ ستایش دل‌فریبی معشوق / عشق زندگی بخش است.

۱ ۲۲ مفهوم مشترک آیه شریفه و گزینه (۱): عزت و ذلت به دست

خداست.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲ نکوهش دل‌بستگی به دنیا / ناپایداری دنیا
۳ نکوهش دل‌بستگی به دنیا / وارونگی ارزش‌ها
۴ پاک‌بازی عاشق و بی‌قدری عاشق در نزد معشوق
۱ ۲۳ مفهوم بیت سؤال: هم‌نشینی با بدان موجب آسیب دیدن است.

مفهوم مقابل بیت سؤال، در گزینه (۱): هم‌نشینی با بدان به نیکان آسیب
نمی‌رساند.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲ بی‌فایده‌گی و آسیب‌رسان بودن معاشرت با مردم
۳ هم‌نشینی با بدان موجب آسیب دیدن است.
۴ ناسازگاری معشوق با عاشق

۴ ۲۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): ضرورت بلاکشی عاشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱ دل‌فریبی معشوق و فراوانی دل‌دادگان او
۲ طلب معشوق، سرانجام موجب وصال می‌شود.
۳ تقابل عشق با صبر و عقل

۲ ۲۵ پیام مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): تسلیم عاشقانه

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱ حیات‌بخشی وجود معشوق
۳ وفاداری عاشق و جفاکاری معشوق
۴ غم‌پرستی

گردشگری، صنعتی اصلی در بسیاری از کشورها است و بدین جهت می‌بینیم که دولت‌ها به جذب بیشترین تعداد از گردشگران توجّه می‌کنند و به آنان خدمات زیادی را ارائه می‌کنند. گردشگری وسیله‌ای برای از بین بردن بیکاری و به وجود آوردن فرصت‌های شغلی برای جوانان است. گردشگری هم‌چنین نقش مهمی در بهبود سلامتی به طور کلی و بهبودبخشی به روان انسان دارد چرا که سفر به فراموش کردن مشکلاتی که انسان از آن‌ها رنج می‌برد کمک می‌کند. علاوه بر این، گردشگری وسیله‌ای برای تبادل فرهنگ‌ها و آشنایی با عادات و رسوم ملت‌ها است. چه انسان زمانی که به کشور دیگری مسافرت می‌کند با فرهنگ و آداب و رسوم آشنایی پیدا می‌کند و این روابط بین ملت‌ها را عمیق می‌کند، بلکه [علاوه بر این] مسافر می‌تواند سفیر کشورش در معرفی کردن فرهنگش باشد!

و باید بدانیم که جنبه دیگری هم برای گردشگری وجود دارد و آن آلودگی است چه طبیعت در برخی مناطق به خاطر زیادی گردشگران و رفتار بدشان آسیب دیده است.

۲۶ ۱ آن‌چه را که از گردشگری به حساب نمی‌آید مشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- ۱) سفر به خارج از کشور برای ادامه تحصیل و گرفتن مدارک دانشگاهی! (این مورد جزء سفرهای گردشگری محسوب نمی‌شود چون معمولاً بیش از یک سال طول می‌کشد.)
- ۲) سفر به اماکن مقدّس مانند بیت‌الله الحرام برای زیارت و عبادت! (این مورد هم جزء «السّیاحه الدینیّة» به حساب می‌آید.)
- ۳) سفر به جنگل‌ها و کوه‌ها و دریاچه‌ها برای گذراندن تعطیلات! (این نوع سفرها جزء «السّیاحه الترفیهیّة» هستند.)
- ۴) سفر به اماکن تاریخی که در آن‌ها آثار باستانی وجود دارد برای آشنایی با آن‌ها! (این هم جزء «السّیاحه الثّقافیّة» محسوب می‌شود.)

۲۷ ۴ ترجمه عبارت سؤال: «بگو در زمین قدم بردارید آن‌گاه ببینید فرجام مجرمان چگونه بوده است.» این آیه کریمه ما را دعوت می‌کند به ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) سفر برای گردش و بهره‌مندی از مناظر جَدّاب طبیعت!
- ۲) مهاجرت به کشوری دیگر که مرفّه‌تر و امن‌تر است!
- ۳) برداشتن گام‌هایی عملی برای جذب گردشگران!
- ۴) نگاه و اندیشیدن به اقوام قدیمی و گرفتن عبرت! (دقیقاً واضح است که پیام آیه همین است.)

۲۸ ۳ از فواید گردشگری نیست.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- ۱) ایجاد فرصت‌های شغلی و از بین بردن بیکاری و فقر! (دقیقاً این فایده در متن آمده است: «السّیاحه وَ سَبیلَةٌ لِلْقَضَاءِ عَلَی الْبِطَالَةِ وَ إِجَادِ فُرْصِ الْعَمَلِ لِلشُّبَابِ.»)
- ۲) بهبودی روابط فرهنگی بین ملت‌ها! (این مورد هم به صراحت از جمله فوائد گردشگری بیان شده است: «... وَ هَذَا یُعَمِّقُ الْعِلَاقَاتِ بَیْنَ الشُّعُوبِ.»)
- ۳) فرستادن سفیران به خارج و تقویت روابط سیاسی! (ببینید در متن گفته است مسافر یک سفیر فرهنگی هست و این ربطی به سفیران سیاسی ندارد!)
- ۴) بهبود حالت روحی و جسمی انسان! (این مورد هم به وضوح در متن دیده می‌شود.)

۳۰ ۲ ترجمه کلمات مهم: اِنْ: اگر / لَمْ یَتَعَايَشْ: هم‌زیستی نکنند

(در اصل باید ماضی منفی ترجمه شود، اما چون فعل شرط است، مضارع ترجمه می‌شود.) / الْمُوَاطِنُونَ: شهروندان / معاً: با هم‌دیگر / تَعَايَشُوا بِسَلْمٍ: به صورت مسالمت‌آمیز / فلا سبیل: هیچ راهی نیست / لِنَتَقَدَّمْ: برای پیشرفت / بلادهم: کشورشان

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- ۱) «الْمُوَاطِنُونَ» یعنی «شهروندان» نه «مردم»، قسمت دوم ترجمه (هیچ راهی ... ندارند) کاملاً نادرست است.
- ۳) «لَمْ یَتَعَايَشْ» به صورت فعلی ترجمه نشده است، قسمت دوم عبارت، ترجمه درستی نیست.
- ۴) ساختار عبارت به هم خورده است، ضمیر «هم» در «بلادهم» ترجمه نشده است، ضمیر «تَش» در «مردمش» اضافی است. ضمناً «الْمُوَاطِنُونَ» یعنی «شهروندان».

۳۱ ۱ ترجمه کلمات مهم: هُنَاكَ: وجود دارد / تَحْتَ عِیُونِ بَعْضِ الْأَسْمَاكِ: زیر چشمان بعضی از ماهیان / نَوْعٌ مِنَ الْبِکْتِریَا: نوعی از باکتری / یَخْبُوْلُ: تبدیل می‌کند / ظِلَامٌ الْمُحِیْطَاتِ: تاریکی اقیانوس‌ها / نَهَارٌ مُضِیّ: روزی روشن

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- ۲) «هُنَاكَ» در ساختار «هُنَاكَ + اسم نکره» معنای «وجود داشتن» می‌دهد نه «آن‌جا»، «ظِلَامٌ الْمُحِیْطَاتِ» نادرست ترجمه شده است، «من» ترجمه نشده است.
- ۳) «نوع» برای باکتری است نه ماهیان و قسمت اول اشتباه ترجمه شده است، «روشنایی روز» ترجمه نادرستی از «نهار مُضِیّ» است.
- ۴) «هُنَاكَ» ترجمه نشده است، «رشد می‌کند» معادلی ندارد، عدم ترجمه «بعض»، «باعث تبدیل» نادرست است، «نهار» نکره است.

۳۲ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) المِیْرَاةُ الثَّلَاثَةُ: مسابقه سوم عدد ترتیبی است.

۲) الیَوْمِ الْوَاحِدِ: یک روز

۳) الْحَادِیَةِ عَشْرَةَ إِلَّا زُبْعاً: یک ربع به یازده

۳۳ ۱ یُمْکِنُ: امکان دارد، اَنْ تُضَمَّعَ: که ساخته شود؛ مجهول است.

۳۴ ۲ «إِسْتَخْدَمَتْ: به کار گرفت» معلوم است. [ردّ گزینه‌های (۱) و (۴)]

«أَوَّلُ دَوْلَةٍ: اولین کشور» [ردّ گزینه (۳)]

۳۵ ۴ ترجمه عبارت سؤال: «آیا پاداش نیکی جز نیکی کردن است؟»

مفهوم: گزینه (۴) مفهوم آیه سؤال را نمی‌رساند.

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سوالات پاسخ بده (۴۲ – ۳۶):

گردشگری، سفر از یک شهر یا کشوری به شهری دیگر است در مدّت زمانی که از یک سال فراتر نمی‌رود. چند نوع گردشگری وجود دارد؛ از جمله گردشگری تفریحی، گردشگری دینی، گردشگری درمانی و گردشگری فرهنگی. و [هم‌چنین] گردشگری خارجی و گردشگری داخلی وجود دارد. از قدیم انسان به گردشگری و سیر و سفر توجّه داشته است و قرآن کریم بر رفتن به سراسر دنیا تأکید کرده است؛ «بگو در زمین راه بروید آن‌گاه ببینید فرجام مجرمان چگونه بوده است».

۲۹ ۲ [گزینه ۲] نادرست را مشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) گردشگری ثروتی واقعی به حساب می‌آید و اقتصاد بسیاری از کشورها بر آن تکیه دارد! (با توجه به عبارت «السَّيَاحَةُ صِنَاعَةٌ رَّئِيسِيَّةٌ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْبُلْدَانِ» این گزاره صحیح است.)
- (۲) انسان تنها در قرن‌های اخیر و پس از پیشرفت علمی‌اش به گردشگری توجه کرده است! (کاملاً نادرست است؛ چون در متن گفته شده است: «وَمُنْذُ الْقَدِيمِ إِهْتَمَّ الْإِنْسَانُ بِالسَّيَاحَةِ»)
- (۳) ما نباید از جنبه منفی گردشگری که آن آلودگی است غافل شویم! (با توجه به خط آخر درست است.)
- (۴) گردشگری به گردشگری داخلی و خارجی تقسیم می‌شود!
- گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۲ - ۴۰):

۴۰ ۲ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) «لَا تَتَجَاوَزْ» صيغة «لِلْغَائِبَةِ» است.
- (۳) فاعل فعل، ضمیر مستتر «هی» است نه «مُدَّة»؛ فاعل هرگز قبل از فعل نمی‌آید.
- (۴) «لَا تَتَجَاوَزْ» در باب «تفاعل» است و متعدی.

۴۱ ۱ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- (۲) «تَقَدَّمَ» مضارع و للغائبة است و معلوم. بنابراین فاعل دارد نه نائب فاعل.
- (۳) «مصدر» فعل «تقديم» است؛ چون در باب «تفعیل» است.
- (۴) «تَقَدَّمَ»، «لِلْغَائِبَةِ» است و فاعلش هم محذوف نیست (چون فعل معلوم است).

۴۲ ۳ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) «السَّيَاح» معرف بآل است.
- (۲) اسم مبالغه نیست؛ جمع مکسر «السَّائِح» است و اسم فاعل محسوب می‌شود.
- (۴) نقش «السَّيَاح» مضاف‌إلیه است، نه صفت و مجرور به تبعیت.
- گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۲):

۴۲ ۲ در عبارت گزینه (۲) با توجه به منادا بودن «اللَّهِمَّ» فعل باید امر باشد ← «أُدْخِلْنِي»

۴۴ ۱ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) شیر دادن: غذا دادن مادر به بچه‌اش از شیر خود! (✓)
- (۲) پستاندار: حیواناتی که تخم می‌گذارند مانند پرندگان! (✗)
- (۳) دستبندها: زینتی از طلا یا نقره که بر گردن آویخته می‌شود! (✗)
- (۴) ملافه: آن چه که انسان با آن صورت و دست خود را خشک می‌کند! (✗)
- ۴۵ ۲ «دَکَر: مرد» و «أُنْثَى: زن» متضاد هستند.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) آفتاب‌پرست می‌تواند سرش را در جهت‌های مختلف بچرخاند!
- (۲) همانا خداوند انسان را از یک مرد و زن آفریده است و مردم را ملت‌هایی [گونگون] قرار داده است.
- (۳) پدرم به من دو پیراهن زیبا داد؛ یکی از آن‌ها سفید است و دیگری قرمز! («الأبيض» و «الأحمر» متضاد نیستند.)
- (۴) اتحاد مسلمانان در شکل‌های مختلف نمایان می‌شود، از جمله گردآمدنشان در مراسم حج!

۴۶ ۴ ترجمه عبارت سؤال: «در کلاس ما بیست و پنج دانش‌آموز

هست. بیست درصد آن‌ها در امتحان مردود شدند. بنابراین»

[گزینه ۱] اشتباه را مشخص کن:

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) بیست دانش‌آموز در امتحان قبول شدند! (۸۰ درصد ۲۵ تا می‌شود ۲۰ تا.)
- (۲) پنج دانش‌آموز در امتحان مردود شدند! (۲۰ درصد ۲۵ تا می‌شود ۵ تا.)
- (۳) هشتاد درصد از دانش‌آموزان مردود نشدند!
- (۴) فقط پنج دانش‌آموز در امتحان قبول شدند! (نادرست است.)
- ۴۷ ۳ «لَا تَتَخَرَّكُ: تکان نمی‌خورد» لازم است و مفعول ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «ما» مفعول است. (۲) «هَدَفًا» مفعول است.
- (۴) «السَّمَاء» مفعول است.

۴۸ ۳ فعلی قابلیت مجهول شدن دارد که متعدی و دارای مفعول

باشد. در این گزینه، «يَفْرُق» و «يَخْدِمُ» قابلیت مجهول شدن دارند.

دقت کنید: فعل‌های لازم و افعال ناقصه به هیچ‌وجه مجهول نمی‌شوند.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) این دانش‌آموز اخلاک‌گر ناگهان رفتارش تغییر کرد! («تَغَيَّرَ» در باب «تفعل» و لازم است.)

(۲) ماهی‌ها همانند باران‌ها از آسمان پی‌درپی فرو می‌ریزند!

(۳) هر که میان مسلمانان تفرقه ایجاد کند، به دشمنان خدمت می‌کند!

(۴) دو ساعت بعد، شرایط آب و هوایی مناسب خواهد شد!

۴۹ ۳ «التَّفَطُّ» نائب فاعل است.

۵۰ ۴ حرف جرّ «عَلَى» می‌تواند معنای امر داشته باشد. در این

گزینه، «علینا: بر ما واجب است، ما باید» معنای امری دارد.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) همه دانش‌آموزان باید در طول سال درس‌هایشان را مطالعه کنند! لام امر «لِ» بر سر فعل مضارع معنای امر دارد، اما حرف جرّ نیست.

(۲) برای این‌که نقش‌مان را در این فیلم به بهترین وجه ایفا کنیم، بسیار تلاش کردیم!

(۳) دلفین‌ها هم‌چون کودکان کوچک، بازی می‌کنند و می‌خندند و گریه می‌کنند!

(۴) تأسیسات عمومی برای همگان است، پس ما باید از آن‌ها محافظت کنیم!

دین و زندگی

۵۱ ۳ توکل‌کننده‌ای که اهل معرفت باشد، می‌داند که انسان در

راستای راهیابی به نیازها و خواسته‌هایش باید از ابزار و اسباب بهره جوید؛ زیرا این ابزار و اسباب بنابر حکمت الهی قرار داده شده و بی‌توجهی به آن‌ها، بی‌توجهی به حکمت و علم الهی است.

۵۲ ۱ جایگاه اعمال پیامبران و امامان (انبیا و ائمه) این‌طور است که

معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است و ایشان بهترین (برترین) گواهان و شاهدان دادگاه عدل الهی‌اند زیرا ظاهر و باطن اعمال انسان را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظ‌اند.

۵۳ ۳ قرآن کریم در آیه ۱۱۹ مائده می‌فرماید: «امروز روزی است که

راستی راستگویان به آن‌ها سود بخشد برای آن‌ها باغ‌هایی از بهشت است.»

و در آیات ۱۳۲ تا ۱۳۵ سوره آل عمران درباره ویژگی متقیان می‌خوانیم:

«...همان‌ها ... و خشم خود را فرو می‌برند و از خطای مردم می‌گذرند...»

۶۳ ۲ با توجه به آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَتَبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كَتَبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» ای کسانی که ایمان آورده‌اید؛ روزه بر شما مقرر شده است، همان‌گونه که بر کسانی که پیش از شما بودند مقرر شده بود، باشد که تقوا پیش کنید» هدف از وجوب روزه بر مسلمان و سایر ادیان گذشته وصول (رسیدن) به تقواست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) موارد این گزینه از این آیه برداشت نمی‌شود.

۳) احتمال رسیدن به تقوای الهی نادرست است.

۴) تقوا، نتیجه و معلول و تابع روزه است، نه متبوع و علت.

۶۴ ۴ بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند، در این حال خداوند بر دهان آن‌ها مهر خاموشی می‌زند (تَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ)

با آماده شدن صحنه قیامت، رسیدگی به اعمال آغاز می‌شود و اعمال و افکار و نیت‌های انسان‌ها در ترازوی عدل پروردگار سنجیده می‌شود.

۶۵ ۲ کافران گفتند: زندگی و حیاتی جز همین زندگی و حیات دنیایی ما نیست: «وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا».

۶۶ ۱ بنابر آیه شریفه: «أَلَلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَ مَن أصدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا» خداوند کسی است که هیچ خدایی جز او نیست او قطعاً (حتماً) شما را در روز قیامت جمع می‌کند (معاد جسمانی و روحانی) که شکی در [وقوع] آن نیست و چه کسی در سخن از خدا راستگوتر است» حتمیت و قطعیت معاد را می‌فهمیم و دلیل آن در انتهای آیه آمده است که به صورت استفهام‌انکاری پرسیده شده است که اشاره به راستگویی خداوند متعال دارد و نتیجه می‌گیریم که دفع خطر احتمالی لازم است.

۶۷ ۱ اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می‌دهند مانند دادن صدقه، طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان، در عالم برزخ به آن‌ها می‌رسد در سرنوشت آن‌ها تأثیر می‌گذارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) گفت‌وگوی انسان با بازماندگان که پاسخشان را نمی‌شنود.

۳) آثار نماز پس از مرگ ادامه ندارد.

۴) ایجاد انحراف فکری و اخلاقی در دیگران آثار مات‌آخر منفی است، نه آثار مات‌مقدم.

۶۸ ۳ اگر شخصیت یا «من» انسان وابسته به جسم او باشد، باید در دوران عمر بارها عوض شده و به شخص دیگری تبدیل شده باشد.

۶۹ ۴ حدیث شریف نبوی: «الدُّنْيَا مَرَزَعَةُ الْآخِرَةِ» نوید تجسم اعمال است و آیه شریفه «إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالِ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا» کسانی که می‌خورند اموال یتیمان را از روی ظلم جز این نیست که آتشی در شکم خود فرو می‌برند و به زودی در آتشی فروزان درآیند» که درباره تجسم عمل خوردن مال یتیم است.

۷۰ ۴ اسوه بودن آن بزرگان مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر می‌کنند نیست مانند وسایل حمل و نقل و امکانات شهری و ... بلکه اسوه بودن در اموری است که همواره برای بشر خوب و باارزش بوده‌اند و با گذشت زمان حتی درک بهتری از آن‌ها نیز به دست آمده است مثل تقسیم اوقات پیامبر (ص) به سه قسمت.

۵۴ ۲ اگر نماز را کوچک بشماریم و نسبت به آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم درک صحیح داشته باشیم نه تنها از گناهان که حتی از برخی مکروهات هم به تدریج دور خواهیم شد.

۵۵ ۱ حجاب و عفاف، مانند هر عمل دیگری، هر چه کامل‌تر و دقیق‌تر انجام شود، نزد خدا با ارزش‌تر و آثار و ثمرات فردی و اجتماعی آن افزون‌تر است و فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری می‌رساند از این‌رو، استفاده از چادر که دو شرط قبل را به طور کامل دارد و سبب حفظ هر چه بیش‌تر کرامت و منزلت زن می‌گردد و توجه مردان نامحرم را به حداقل می‌رساند، اولویت دارد.

۵۶ ۳ زیاده‌روی در آراستگی و توجه بیش از حد به آن (تَبَرُّج) باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی و مشغول‌شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دورشدن از خدا ندارد (درست بودن قسمت اول همه گزینه‌ها) و عرضۀ نابه‌جای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده عفت و حیا را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد.

۵۷ ۱ با دیدگاه الهی نسبت به مرگ، پنجره امید و روشنایی به روی انسان باز می‌شود و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می‌گیرد و این شور و نشاط به این دلیل است که وی می‌داند که هیچ‌یک از کارهای نیک او در آن جهان بی‌پاداش نمی‌ماند، لذا این موضوع به پیامد «وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» در آیه شریفه «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ» اشاره دارد و مؤید «ضرورت معاد در پرتو عدل الهی است» و با آیه «...مَنْ نَعَلَ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ» ارتباط مفهومی دارد.

۵۸ ۴ به فرموده قرآن کریم اگر کسی تنها زندگی زودگذر دنیا را طلب کند، مانند ثروتمندشدن، آن مقدار از آن را به دست می‌آورد، ولی آخرت پایدار و همیشگی را از دست می‌دهد که این همان خُسران و زیان همیشگی است.

۵۹ ۳ نوجوانی و جوانی دوران تصمیم‌های بزرگ است. هر چه عمر می‌گذرد و قوای انسان به سستی می‌گراید، توان انسان برای تصمیم‌های بزرگ نیز کاهش می‌یابد. جوان و نوجوان معمولاً شجاعت روحی بالایی دارد و دست و پای وجودش چندان به رشته‌های دنیایی بسته نشده است در حالی‌که او آرمان‌های بزرگ دارد. آرمان‌هایی از نوع پرواز و رفتن و صعود کردن، لذا در این دوره نیاز شدیدتری به توکل و اعتماد بر خداوند حس می‌شود.

۶۰ ۲ سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس اعمال (رفتار) آنان در دنیا تعیین می‌شود. هدف خلقت انسان‌ها رسیدن به تقرب اوست و در حقیقت، او محبوب و مقصود و هدف اصلی زندگی ماست. هر کس این هدف را دریابد و زندگی خود را در مسیر این هدف قرار دهد، در دنیا زندگی لذت‌بخش و مطمئن و در آخرت رستگاری و خوشبختی ابدی را به دست خواهد آورد.

۶۱ ۴ پیامبر (ص) می‌فرماید: «... و هر کس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردمی بدان عمل کنند، گناه آن را به حساب او (مبدع = بنیان‌گذار) نیز می‌گذارند بدون این‌که از گناه عامل (انجام‌دهنده) آن، کم کنند.»

۶۲ ۲ شعر مولانا مربوط به سؤال «معیار ارزش انسان چیست؟» می‌باشد و امام صادق (ع) می‌فرماید: «مَا أَحَبَّ إِلَهُ مَنْ عَصَاهُ: کسی که از فرمان خدا سرپیچی می‌کند او را دوست ندارد.» دقت کنیم که در این حدیث «اللَّهُ» مفعول است.

۷۹ ۲ در حالی که از محوطه پارکینگ خارج می‌شدم به یک اتومبیل

زد، ولی روی آن هیچ اثری باقی نگذاشت.

توضیح: در صورتی که عملی در گذشته در حال انجام بوده باشد و در این حین عمل دیگری اتفاق بیفتد، برای عمل طولانی‌تر از فعل در زمان گذشته استمراری (در این مورد "was leaving" در جای خالی اول) و برای عمل کوتاه‌تر از فعل در زمان گذشته ساده (در این جا "hit") استفاده می‌شود.

دقت کنید: فعل قرارگرفته در جای خالی دوم مربوط به زمان مشخصی از گذشته است و در همان زمان به اتمام رسیده است؛ بنابراین در این مورد از فعل در زمان گذشته ساده استفاده شده است.

۸۰ ۲ در هنگام بازدید از فرهنگی خارجی، بهترین کار برای مؤدب

بودن **تماشا کردن** [رفتار] میزبانان و سایرین در اطرافتان و تبعیت از الگوی [رفتاری] آن‌ها است.

(۱) توسعه دادن؛ پرورش دادن؛ ایجاد شدن

(۲) مشاهده کردن، دیدن، تماشا کردن

(۳) بیان کردن، ذکر کردن

(۴) درگیر کردن؛ مشارکت کردن

۸۱ ۱ از سفرمان به ترکیه یک **یادگاری** خریدیم، ولی بعداً روی

برچسب متوجه شدیم که در چین تولید شده بود.

(۱) سوغات؛ یادگاری

(۲) مهمان‌نوازی

(۳) جاذبه؛ جذب

(۴) سنت

۸۲ ۴ اعضای خانواده کوهنورد گم‌شده می‌گویند که او شخص بسیار

کاردانی است و مطمئن هستند [که] او **زنده** و سالم پیدا خواهد شد.

(۱) جسمانی، فیزیکی

(۲) طبیعی؛ ذاتی

(۳) ذهنی؛ روحی

(۴) زنده، در قید حیات

۸۳ ۳ قلب انسان هنگام **پمپاژ کردن** [خون] به بدن، فشار کافی را

تولید می‌کند تا [بتواند] خون را ۳۰ فوت فواره کند.

(۱) نگه داشتن؛ برگزار کردن

(۲) چسباندن؛ چسبیدن

(۳) پمپاژ کردن، پمپ کردن

(۴) کسب کردن، به دست آوردن

۸۴ ۴ **خلبان** یک هواپیمای کوچک پس از [این‌که] هواپیمایش به

طور ناگهانی به دلایل نامعلوم در دریا سقوط کرد جان خود را از دست داد.

(۱) نماینده؛ آژانس

(۲) فضاپرونده

(۳) مدرس، معلم

(۴) خلبان

۸۵ ۱ شورای امنیت ملی در مشاوره دادن به رئیس‌جمهور در مورد

سیاست‌های داخلی، خارجی و نظامی مربوط به امنیت ملی خدمت می‌کند.

(۱) داخلی؛ خانوادگی

(۲) داوطلبانه

(۳) نسبی

(۴) فاعلی؛ وابسته به تفکر شخص

۷۱ ۲ امام سجاد (ع) (علی بن الحسین) در دعای مناجات‌المحبین

می‌فرماید: «بار ال‌ها! خوب می‌دانم هر کس لذت دوستی‌ات را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند...» و این موضوع یعنی دوستی برای مؤمنان در عبارت قرآنی «وَ الَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ» تجلی دارد.

۷۲ ۲ باید دقت کنیم مسافری که بعدازظهر به مسافرت برود باید روزه

آن را روز را ادامه دهد (رد گزینۀ (۴)) و فقط نماز مغرب و عشا را به صورت قصر (شکسته) می‌خواند و اگر کسی به مسافرت برود برای نگرفتن روزه کفاره نیاز نیست و قضا لازم است (رد گزینۀ (۱) و (۳)).

۷۳ ۴ این بیت از اشعار سعدی شیرازی علیه‌الرحمة تأکیدکننده (مؤکد)

«سرشت خدا آشنا» از عوامل رشد یا همان سرمایه‌های انسان است و نشانگر «قرب وجودی خدا به انسان» است یعنی خداوند به همه نزدیک است.

۷۴ ۴ برخی از انسان‌ها قسمت‌هایی از بدن خود را در حادثه‌ای از

دست می‌دهند اما نه خودشان و نه دیگران، هیچ‌گاه احساس نمی‌کنند که قدری از هویت و «من» او کم شده باشد و این نشان می‌دهد که ثبات هویت و «خود» ما ناشی از ثبات اندام‌های ما نیست.

۷۵ ۲ در این بیت ابتدا درباره جان، سخن گفته است که دارای ویژگی

فناناپذیری، تلاشی‌ناپذیری و فارغ از محدوده زمانی و مکانی (درستی قسمت اول همه گزینته‌ها) می‌باشد و سپس در این بیت درباره بعد جسمانی که تحلیل‌پذیر و متغیر و مستهلک‌شدنی و تجزیه‌پذیر است، صحبت شده است.

زبان انگلیسی

۷۶ ۴ لیونل مسی در [بازی] فینال فوق‌العاده بازی کرد و [به عنوان]

بازرزش‌ترین بازیکن مسابقات انتخاب شد.

توضیح: با توجه به این‌که بازرزش‌تر بودن لیونل مسی نسبت به تمامی سایر بازیکنان مورد اشاره قرار گرفته است، پیش از اسم (player) به صفت عالی نیاز داریم و در نتیجه گزینۀ (۴) صحیح است.

۷۷ ۲ بسیاری از آمریکایی‌ها باور دارند [که] باید تفنگ داشته باشند

تا از خودشان و خانواده‌هایشان در برابر خلافکاران خشن در جوامعشان محافظت کنند.

توضیح: در جای خالی اول با توجه به این‌که ضمیر در جایگاه مفعول قرار دارد و از نظر شخص به فاعل (many Americans) اشاره دارد، به ضمیر انعکاسی (در این جا "themselves") نیاز داریم.

دقت کنید: بین کلمه قرارگرفته در جای خالی دوم و اسم بعدی (families) رابطه مالکیت وجود دارد و به همین دلیل در این مورد به صفت ملکی (their) نیاز داریم.

۷۸ ۲ شما باید حداقل یک واحد اختیاری بردارید، ولی نوع واحدی

[که] انتخاب می‌کنید کاملاً اختیاری است.

توضیح: با توجه به مفهوم جمله و وجود "but" در بین دو بخش آن، فعل وجهی بیانگر اجبار و ضرورت است و در این جا جمله با "must" کامل می‌شود.

نخستین ستاره‌شناس زن به کشف سیارهٔ اورانوس کمک کرد. کارولین هرشل و برادرش ویلیام در ابتدا نوازنده بودند. آن‌ها در آلمان متولد شدند. با این حال، بیش‌تر عمرشان را در انگلستان زندگی و کار کردند. ویلیام مجذوب تلسکوپ شد [ه بود]. در آن زمان، آن اختراع جدیدی بود. از آن‌جا که آن‌ها فقیر بودند، ویلیام تصمیم گرفت تا تلسکوپ خودش را بسازد. او حتی مجبور شد از پشکل اسب به عنوان قالبی برای آینه‌های تلسکوپی استفاده کند. او تلسکوپ خودش را [با] عرض چهار پا [و] طول چهل پا ساخت. آن بزرگ‌ترین تلسکوپ جهان در آن عصر بود. کارولین در حالی که برادرش (ویلیام) لنزها را برای [ساختن] تلسکوپش می‌سازید از طریق غذا دادن با قاشق به او، کمکش می‌کرد.

در [سال] ۱۷۸۱، ویلیام سیارهٔ جدیدی را کشف کرد؛ اورانوس. او این [کار] را با استفاده از تلسکوپی که ساخته بود، انجام داد. آن اولین سیاره‌ای بود که با یک تلسکوپ کشف شد. آن نخستین سیاره‌ای بود که در زمان‌های قدیم برای مردم ناشناخته بود. آن خیلی دورتر از [سیارهٔ] زحل بود. بنابراین کشف اورانوس اندازهٔ شناخته‌شدهٔ منظومهٔ شمسی را دو برابر کرد. کارولین در طول عمرش، خودش [نیز] این تلسکوپ را مورد استفاده قرار داد. او هشت ستارهٔ دنباله‌دار را کشف کرد. هم به کارولین و هم به برادرش افتخاراتی اعطا شد. هم‌چنین به واسطهٔ پادشاه جورج سوم به آن‌ها به خاطر یافته‌هایشان حقوق سالیانه داده می‌شد. به دلیل این پادشاه‌ها، کارولین اولین ستاره‌شناس زن حرفه‌ای شد.

۸۶ ۱ پلیس باید امنیت پیرامون نخست‌وزیر را بهبود ببخشد چون‌که تروریست‌ها در چهار سال گذشته در دو مورد جداگانه تلاش کرده‌اند تا به او حمله کنند.

۱) حمله کردن به
۳) دفاع کردن از
۲) شناسایی کردن
۴) درگیر کردن؛ مشارکت دادن

۸۷ ۴ امروز ما هنوز سربازان جوان شجاعی را به یاد می‌آوریم که برای حفاظت از کشورمان جنگیدند و جان خود را از دست دادند.
۱) اخیر، جدید
۲) عمومی، همگانی
۳) نامنظم
۴) شجاع؛ شجاعانه

هنگامی که یک ستارهٔ غول‌پیکر منفجر می‌شود و فرو می‌ریزد، می‌تواند شیئی با چگالی فوق‌العاده بالا ایجاد کند. این شیء چنان کشش گرانشی زیادی دارد که هیچ چیز حتی نور نمی‌تواند [از آن] فرار کند. به آن سیاه‌چالهٔ ستاره‌وار گفته می‌شود. هر چیزی که وارد میدان گرانشی این سیاه‌چاله می‌شود، ناپدید می‌گردد. هم‌چنین ممکن است سیاه‌چاله‌ها به جای این‌که از بقایای ستاره‌های غول‌پیکر [شکل بگیرند] در مرکز کهکشان‌ها از ابرهای گاز ایجاد شوند. این‌ها سیاه‌چاله‌های خیلی عظیم نامیده می‌شوند و می‌توانند تا صدها هزار برابر جرم خورشید ما [جرم] داشته باشند. نیروی گرانشی آن‌قدر زیاد است که ممکن است هزاران ستاره به گرداب کشیده شوند. هنگامی که آن‌ها در لبهٔ نقطهٔ مرکزی فشرده می‌شوند، گردابی متمرکز از گاز، غبار و ستاره‌های خردشده که با تابش [نور] درخشان شعله‌ور می‌شوند، تشکیل می‌دهند.

۸۸ ۲ انجام دادن؛ اجرا کردن
۳) دفاع کردن از
۱) فرار کردن، گریختن
۴) شامل ... بودن، دربر داشتن

۸۹ ۳ توضیح: با توجه به این‌که در این‌جا جمله در اصل از دو جملهٔ مجزا تشکیل شده که توسط ضمیر موصولی با هم ادغام شده‌اند، در ابتدای گزینهٔ صحیح به ضمیر موصولی (در این‌جا "that") نیاز داریم.
دقت کنید: پیش از جای خالی مفعول قرار ندارد و در نتیجه مجهول کردن فعل "come" نادرست است.

۹۰ ۳ درگیر کردن؛ مشارکت دادن
۲) حاوی ... بودن
۳) توسعه دادن؛ پرورش دادن؛ ایجاد شدن
۴) قرار دادن، گذاشتن

۹۱ ۱ توضیح: طبق مفهوم جمله در ابتدای گزینهٔ صحیح به "instead of" یا "rather than" (در عوض، به جای) نیاز داریم.
دقت کنید: "remains" (بقایا) به "stars" (ستاره‌ها) تعلق دارد و در این‌جا با حرف اضافهٔ "of" به آن وصل شده است. نکتهٔ آخر این‌که "giant" (غول‌پیکر) به عنوان صفت پیش از اسم (stars) قرار می‌گیرد.

۹۲ ۲ توضیح: "thousand" (هزار) در این تست برای کلی‌گویی به کار رفته است و در نتیجه به صورت جمع به همراه "of" استفاده می‌شود و طبیعتاً اسم قابل شمارش "star" (ستاره) پس از آن جمع بسته می‌شود.

۹۳ ۲ کدام‌یک از ایده‌های زیر را می‌توانید از متن برداشت کنید؟

- ۱) ویلیام و کارولین در دانشگاه تعلیم دیدند تا ستاره‌شناسی بخوانند.
- ۲) اکتشافات کارولین و ویلیام برای آن‌ها شهرت و افتخارات [به همراه] آورد.
- ۳) در جهان باستان موسیقی و ستاره‌شناسی ارتباط نزدیکی داشتند.
- ۴) ویلیام و کارولین اعضای ثروتمند اشراف بودند.

۹۴ ۳ عبارت "fascinated by" (مجذوب) در پاراگراف اول به معنی "very interested in" است.

- ۱) راحت با
- ۲) مردد در مورد
- ۳) بسیار علاقه‌مند به
- ۴) به صورت طبیعی سرگرم‌شده توسط

۹۵ ۳ کدام رویداد کارولین را به جای دانشجوی آماتور آسمان‌ها به ستاره‌شناسی حرفه‌ای بدل کرد؟

- ۱) کمک به ویلیام [در] ساخت تلسکوپ
- ۲) استفاده از تلسکوپ
- ۳) دریافت پادشاهی برای دستاوردهایش
- ۴) کشف اورانوس

۹۶ ۴ کدام جزئیات [موجود] در متن نشان می‌دهد که کارولین و برادرش، دوستان و همکاران بسیار نزدیکی بودند؟

- ۱) ویلیام اورانوس را کشف کرد.
- ۲) ویلیام بزرگ‌ترین تلسکوپ زمانش را درست کرد.
- ۳) پادشاه به هر دوی آن‌ها پادشاهی اعطا کرد.
- ۴) کارولین در حالی‌که ویلیام لنزها را برای یک تلسکوپ می‌سازید با قاشق به او غذا می‌داد.

ریاضی و آمار

$$8x^3 + 1 + 12x^2 + 6x = (8x^3 + 1) + 6x(2x + 1)$$

اتحاد جاق فاکتورگیری
و لاغرا

$$= (2x + 1)(4x^2 - 2x + 1) + 6x(2x + 1)$$

$$\frac{2x+1}{2x+1} (2x+1)(4x^2 - 2x + 1 + 6x) = (2x+1)(4x^2 + 4x + 1)$$

۱۰۱ ۲

$$= (2x + 1)(2x + 1)^2 = (2x + 1)^3$$

$$A = 10x^2 - 3x - 1 \xrightarrow{x=1} 3 \quad 102$$

$$10A = (10x)^2 - 3(10x) - 10 \Rightarrow 10A = (10x + 2)(10x - 5)$$

$$\Rightarrow 10A = 2(\Delta x + 1)\Delta(2x - 1) \Rightarrow A = (\Delta x + 1)(2x - 1) \quad (1)$$

$$B = 2x^2 + \Delta x - 3 \xrightarrow{x=2} 2B = (2x)^2 + \Delta(2x) - 6$$

$$\Rightarrow 2B = (2x - 1)(2x + 6) \Rightarrow 2B = (2x - 1)2(x + 3)$$

$$\Rightarrow B = (2x - 1)(x + 3) \quad (2)$$

$$\frac{10x^2 - 3x - 1}{2x^2 + \Delta x - 3} \cdot \frac{(1) \cdot (2)}{(\Delta x + 1)(2x - 1)} = \frac{\Delta x + 1}{x + 3}$$

۱۰۳ ۱

$$(2x - y)(4x^2 + 2xy + y^2) + y^3 = (2x)^3 - (y)^3 + y^3$$

اتحاد جاق و لاغرا!

$$= 8x^3 - y^3 + y^3 = 8x^3 \xrightarrow{x=0/\Delta=\frac{1}{2}} 8\left(\frac{1}{2}\right)^3 = 8\left(\frac{1}{8}\right) = 1$$

$$\text{با توجه به مثلث خیام، ضرب جمله } a^f b^f \text{ برابر } \Delta \text{ است.} \quad 3 \quad 104$$

$$(a + b)^\Delta = a^\Delta + \Delta a^{\Delta-1} b + 10a^{\Delta-2} b^2 + 10a^{\Delta-3} b^3 + \Delta a b^{\Delta-1} + b^\Delta$$

۱۰۵ ۴

$$\frac{2}{x+y} - \frac{3}{x-y} + \frac{6y}{x^2 - y^2} = \frac{2(x-y) - 3(x+y) + 6y}{(x-y)(x+y)}$$

$$= \frac{2x - 2y - 3x - 3y + 6y}{(x-y)(x+y)}$$

$$= \frac{-x + y}{(x-y)(x+y)} = \frac{-(x-y)}{(x-y)(x+y)} = \frac{-1}{x+y}$$

$$\text{با فرض } x-1=t \quad 4 \quad 106$$

$$3t^2 - 7t + 2 = 0 \Rightarrow \begin{cases} a=3 \\ b=-7 \\ c=2 \end{cases}$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-7)^2 - 4(3)(2) = 49 - 24 = 25$$

$$t_1, t_2 = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-(-7) \pm \sqrt{25}}{2(3)} = \frac{7 \pm 5}{6} \Rightarrow \begin{cases} t_1 = \frac{12}{6} = 2 \\ t_2 = \frac{2}{6} = \frac{1}{3} \end{cases}$$

$$\begin{cases} t_1 = 2 \Rightarrow x-1=2 \Rightarrow x=2+1=3 \\ t_2 = \frac{1}{3} \Rightarrow x-1=\frac{1}{3} \Rightarrow x=\frac{1}{3}+1=\frac{4}{3} \end{cases}$$

کلارنس بردزای یک تاکسیدرمیست بود. او [پوست] حیوانات مرده را برای یک زنده‌نما [با کاه و غیره] پر می‌کرد. با این حال، آن چه که واقعاً می‌خواست انجام دهد، آشپزی بود. او نمی‌خواست فقط غذای معمولی طبخ کند. وی تمایل داشت سرآشپز باشد. او از پختن غذاهای تجملی (فانتزی) برای خانواده‌اش لذت می‌برد. کلارنس در طی سفر به قطب شمال، اسکیموها را [در حال] منجمد کردن ماهی و سایر گوشت‌ها را در بشکه‌های یخ‌زده [و] آب دریا شور تماشا می‌کرد. این آب از فاسد شدن غذاها جلوگیری می‌کرد. کلارنس این جریان را به طور کامل بررسی کرد و ماهی‌های نگاه داشته‌شده را مورد بازبینی قرار داد. ماه‌ها بعد در طول تابستان [یخ] گوشت‌ها و ماهی‌ها آب می‌شد و مورد استفاده قرار می‌گرفتند. او دریافت که این مواد غذایی تمام طعم خود را حفظ می‌کنند و تازه (خوب) می‌مانند.

هنگامی که کلارنس بردزای به خانه بازگشت، سعی کرد انواع مختلفی از مواد غذایی را با استفاده از یخ و آب‌نمک (آب شور) نگه دارد. او برای یافتن [این موضوع] که این فرایند نتیجه‌بخش است، خوشحال شد. وی همچنین یک جعبه مقوایی با روکش موم را برای نگهداری سبزیجات منجمد اختراع کرد. یکی از اولین سبزیجاتی [که] نگاه داشت، اسفناج یخ‌زده بود. او آن را با استفاده از جعبه‌های روکش‌دار خود در تکه‌های منجمد بسته‌بندی کرد. اولین غذای یخ‌زده در اسپرینگ‌فیلد ماساچوست، فروخته شد و غذاهای منجمد بردزای نام گرفت. طولی نکشید [که] کلارنس نام خود را بر روی تمام [انواع] مختلف سبزیجات یخ‌زده گذاشت و امروزه غذاهای یخ‌زده در هر خواربارفروشی متداول است. مطمئناً حرفه جدید کلارنس، وی را بیش‌تر از تاکسیدرمی خشنود ساخت!

$$1 \quad 97 \quad \text{کلارنس بردزای اولین بار در کجا با ایده حفظ مواد غذایی برای}$$

مدت طولانی مواجه شد؟

- (۱) در قطب شمال
(۲) در اسپرینگ‌فیلد ماساچوست
(۳) در خانه‌اش
(۴) در یک خواربارفروشی

$$1 \quad 98 \quad \text{کلمه "retained" (حفظ کردن، نگه داشتن) در پاراگراف اول}$$

نزدیک‌ترین معنی را به "kept" دارد.

- (۱) نگه داشتن
(۲) درست کردن؛ وادار کردن
(۳) بردن؛ گرفتن
(۴) گم کردن

$$2 \quad 99 \quad \text{ایده اصلی پاراگراف اول چیست؟}$$

(۱) اسکیموها چگونه به یادگیری روش تولید غذای منجمد کمک کردند
(۲) کلارنس بردزای چگونه یاد گرفت تا مواد غذایی را برای [مدت] طولانی حفظ کند

(۳) چگونه تاکسیدرمی و غذای منجمد با هم مرتبط هستند
(۴) داستان کلارنس بردزای به عنوان یک تاکسیدرمیست

$$1 \quad 100 \quad \text{کدام یک از موارد زیر [از نظر ترتیب زمانی] دوم اتفاق افتاد؟}$$

- (۱) کلارنس نحوه منجمد کردن مواد غذایی را به طور کامل بررسی کرد.
(۲) کلارنس اسکیموها را [در حال] حفظ گوشت و ماهی تماشا کرد.
(۳) کلارنس انواع مختلف مواد غذایی را منجمد کرد.
(۴) کلارنس جعبه با روکش موم را ابداع کرد.

۱۱۱ تابع سود را به دست می‌آوریم:

$$P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow P(x) = \left(-\frac{1}{20}x^2 + 40x\right) - (10x + 200)$$

$$= -\frac{1}{20}x^2 + 40x - 10x - 200$$

$$\Rightarrow P(x) = -\frac{1}{20}x^2 + 30x - 200 \Rightarrow \begin{cases} a = \frac{1}{20} \\ b = 30 \\ c = -200 \end{cases}$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-30}{2(\frac{1}{20})} = \frac{-30}{\frac{1}{10}} = 300$$

$$y = \frac{1}{20}(300)^2 + 30(300) - 200 = 300 \cdot \left(\frac{1}{20}(300) + 30\right) - 200$$

$$= 300(15) - 200 = 4500 - 200 = 4300$$

۱۱۲ دو زوج مرتب $(\Delta, a+1)$ و $(\Delta, 3)$ در رابطه هستند پس این دو زوج مرتب باید یکسان باشند، پس:

$$a+1=3 \Rightarrow a=3-1=2$$

اگر $a=2$ باشد، رابطه به صورت زیر است:

$$f = \{(2, 2), (\Delta, 3), (4, b), (4, 3)\}$$

در این صورت دو زوج مرتب $(4, b)$ و $(4, 3)$ باید یکسان باشند، پس:

$$b=3$$

$$a+b=2+3=5$$

بنابراین:

۱۱۳ ابتدا تابع را می‌سازیم: $f(x) = -\left(\frac{1}{2}x+2\right)$, $f(x) = 14$

$$-\frac{1}{2}x - 2 = 14 \Rightarrow -\frac{1}{2}x = 14 + 2 \Rightarrow -\frac{1}{2}x = 16$$

$$x = \frac{16}{-\frac{1}{2}} = -32$$

۱۱۴

$$f(x) = x^2 - 2x^2 - 4x \Rightarrow f(-2) = (-2)^2 - 2(-2)^2 - 4(-2)$$

$$= -8 - 8 + 8 = -8 \Rightarrow \frac{1}{2}f(-2) = \frac{1}{2}(-8) = -4$$

$$g(x) = x\sqrt{6x+13} \Rightarrow g\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{1}{2}\sqrt{6\left(\frac{1}{2}\right)+13} = \frac{1}{2}\sqrt{3+13}$$

$$= \frac{1}{2}\sqrt{16} = \frac{1}{2}(4) = 2$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2}f(-2) - g\left(\frac{1}{2}\right) = -4 - 2 = -6$$

۱۱۵

$$f(-2) = 7 \Rightarrow A \begin{vmatrix} -2 \\ 7 \end{vmatrix} \Rightarrow m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{7 - (-1)}{-2 - 2} = \frac{8}{-4} = -2$$

$$f(2) = -1 \Rightarrow B \begin{vmatrix} 2 \\ -1 \end{vmatrix}$$

$$y = mx + n \xrightarrow{\substack{m=-2 \\ x=2, y=-1}} -1 = (-2)(2) + n$$

$$\Rightarrow -1 = -4 + n \Rightarrow n = 3$$

$$y = mx + n \xrightarrow{\substack{m=-2 \\ n=3}} y = -2x + 3$$

برای یافتن محل تلاقی خط با محور x ها کافی است به جای y عدد صفر را قرار دهیم:

$$0 = -2x + 3 \Rightarrow 2x = 3 \Rightarrow x = \frac{3}{2} = 1.5$$

۱۰۷ چون $x=3$ یکی از جواب‌های معادله است، پس در معادله صدق می‌کنند:

$$2ax^2 - (a+1)x - 12 = 0 \xrightarrow{x=3} 2a(3)^2 - (a+1)(3) - 12 = 0$$

$$\Rightarrow 18a - 3a - 3 - 12 = 0 \Rightarrow 15a - 15 = 0 \Rightarrow 15a = 15 \Rightarrow a = 1$$

$$\xrightarrow{a=1} 2(1)x^2 - (1+1)x - 12 = 0 \Rightarrow 2x^2 - 2x - 12 = 0$$

$$\xrightarrow{\div 2} x^2 - x - 6 = 0$$

$$\Rightarrow (x-3)(x+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x-3=0 \Rightarrow x=3 \\ x+2=0 \Rightarrow x=-2 \end{cases}$$

۱۰۸ طرفین معادله را در $(x+1)(x-1)$ ضرب می‌کنیم تا مخرج‌ها حذف شوند:

$$(x+1)(x-1)\left(\frac{2x-1}{x+1} + 3 = \frac{x+2}{x-1}\right)$$

$$\Rightarrow (x-1)(2x-1) + 3(x+1)(x-1) = (x+1)(x+2)$$

$$\Rightarrow 2x^2 - x - 2x + 1 + 3(x^2 - 1) = x^2 + 2x + x + 2$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 3x + 1 + 3x^2 - 3 - x^2 - 2x - 2 = 0 \Rightarrow 4x^2 - 6x - 4 = 0$$

$$\text{حاصل ضرب ریشه‌ها} = \frac{c}{a} = \frac{-4}{4} = -1$$

۱۰۹ منظور از ماکزیمم مقدار تابع همان عرض رأس سهمی است:

$$y = ax^2 + 2x + 1 \Rightarrow \begin{cases} a = a \\ b = 2 \\ c = 1 \end{cases}$$

$$S_{\text{رأس}} \begin{cases} x = \frac{-b}{2a} = \frac{-2}{2a} = \frac{-1}{a} \\ y = a\left(\frac{-1}{a}\right)^2 + 2\left(\frac{-1}{a}\right) + 1 = 2 \Rightarrow a\left(\frac{1}{a^2}\right) - \frac{2}{a} = 2 - 1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{a} - \frac{2}{a} = 1 \Rightarrow \frac{1-2}{a} = 1 \Rightarrow \frac{-1}{a} = 1 \Rightarrow a = -1$$

۱۱۰

$$\begin{cases} y = 2x^2 - 4x + 1 \\ y = -x^2 + x + 3 \end{cases} \Rightarrow 2x^2 - 4x + 1 = -x^2 + x + 3$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 4x + 1 + x^2 - x - 3 = 0$$

$$\Rightarrow 3x^2 - 5x - 2 = 0 \Rightarrow \Delta = (-5)^2 - 4(3)(-2) = 25 + 24 = 49$$

$$x_1, x_2 = \frac{-(-5) \pm \sqrt{49}}{2(3)} = \frac{5 \pm 7}{6} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{12}{6} = 2 \\ x_2 = \frac{-2}{6} = -\frac{1}{3} \end{cases}$$

$$\xrightarrow{x=2} y = 2(2)^2 - 4(2) + 1 = 8 - 8 + 1 = 1 \Rightarrow A(2, 1)$$

$$\xrightarrow{x=-\frac{1}{3}} y = 2\left(-\frac{1}{3}\right)^2 - 4\left(-\frac{1}{3}\right) + 1 = \frac{2}{9} + \frac{4}{3} + 1 = \frac{2+12+9}{9} = \frac{23}{9}$$

$$\Rightarrow B\left(-\frac{1}{3}, \frac{23}{9}\right)$$

$$\text{مجموع عرض نقاط } B, A = 1 + \frac{23}{9} = \frac{32}{9}$$

۱۲۲ ۴ عدد ۷ مد داده‌ها است که آن را حذف می‌کنیم، بنابراین داده‌های باقی‌مانده عبارتند از:

$$3, 5, 8, 10, 14$$

$$\bar{x} = \frac{3+5+8+10+14}{5} = \frac{40}{5} = 8$$

$$\sigma^2 = \frac{(3-8)^2 + (5-8)^2 + (8-8)^2 + (10-8)^2 + (14-8)^2}{5} \\ = \frac{25+9+0+4+36}{5} = \frac{74}{5} = 14.8$$

۱۲۴ ۴

$0 = 36^\circ - (108^\circ + 96^\circ + 102^\circ) = 36^\circ - 306^\circ = -270^\circ$
حال با تشکیل یک نسبت تناسب تعداد کل افراد را می‌یابیم:

$$\frac{54^\circ}{36^\circ} = \frac{45}{n} \Rightarrow n = \frac{45 \times 36^\circ}{54^\circ} = 300$$

در نهایت با داشتن تعداد کل افراد و زاویه افراد دارای گروه خونی A، تعداد افراد این گروه را می‌یابیم.

$$\frac{102^\circ}{36^\circ} = \frac{x}{300} \Rightarrow x = \frac{102^\circ \times 300}{36^\circ} = 850$$

۱۲۵ ۳ با فرض $\pi = 3$ داریم:

$$A \text{ وزن کودک} = A \text{ مساحت دایره} = \pi r_A^2 = \pi \times 2^2 = 4\pi = 4 \times 3 = 12$$

$$B \text{ وزن کودک} = B \text{ مساحت دایره} = \pi r_B^2 = \pi \times 3^2 = 9\pi = 9 \times 3 = 27$$

$$C \text{ وزن کودک} = C \text{ مساحت دایره} = \pi r_C^2 = \pi \times 1^2 = \pi = 3$$

$$\text{میانگین} = \frac{12+27+3}{3} = \frac{42}{3} = 14$$

۱۲۶ ۴ گزینه‌های (۱) و (۲) همواره هم‌ارز p هستند (قوانین جذب)

$$p \vee (p \wedge q) \equiv p \wedge (p \vee q) \equiv p$$

در گزینه (۳) می‌دانیم $(q \vee \sim q)$ همواره درست است. حال اگر p درست باشد $p \Rightarrow (q \vee \sim q) \Rightarrow p$ و اگر p نادرست باشد $(q \vee \sim q) \Rightarrow p$ نادرست خواهد بود، یعنی در هر صورت این گزاره هم‌ارز p است.

۱۲۷ ۴ در سطر اول p درست و $p \wedge I$ نادرست داده شده است، پس I باید نادرست باشد.

در سطر دوم q نادرست و $q \vee I$ درست بوده است، پس I باید درست بوده باشد.

۱۲۸ ۴ اگر تو به مسافرت بروی آن‌گاه من با تو خواهم آمد.

می‌دانیم $p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$ است، پس طبق قانون دموگن داریم:

$$\sim(\sim p \vee q) \equiv p \wedge \sim q$$

بنابراین نقیض آن می‌شود:

«تو به مسافرت بروی و من با تو نیایم.»

۱۲۹ ۴ بررسی عبارت‌ها:

الف) $(\sim q \Rightarrow p) \equiv (F \Rightarrow F) \equiv T$

ب) $(\sim p \Leftrightarrow q) \equiv (T \Leftrightarrow T) \equiv T$

ج) $p \Rightarrow (q \Rightarrow p) \equiv (F \Rightarrow (T \Rightarrow F)) \equiv (F \Rightarrow F) \equiv T$

ارزش هر سه گزاره درست است.

۱۱۶ ۲ برای تخمین یا برآورد پارامتر (جامعه) از اطلاعات نمونه استفاده می‌شود.

$$\bar{x} = \frac{105+98+102+99}{4} = \frac{404}{4} = 101$$

عدد ۱۰۱ تخمینی (برآوردی) برای پارامتر (جامعه) خواهد بود.

۱۱۷ ۱ گروه خونی افراد دارای مقیاس اسمی است و ترتیبی در آن وجود ندارد.

۱۱۸ ۴ روش اول: میانگین داده‌های حذف‌شده برابر است با:

$$\bar{x} = \frac{15+20+25+30}{4} = \frac{100}{4} = 25$$

از آن‌جا که میانگین این داده‌ها با میانگین کل داده‌ها برابر است، بنابراین با حذف آن‌ها میانگین داده‌ها تغییر نخواهد کرد.

روش دوم: $12 \times 25 = 300 = \text{تعداد داده‌ها} \times \text{میانگین} = \text{مجموع داده‌ها}$

$$\bar{x}_{\text{جدید}} = \frac{300 - (15+20+25+30)}{12-4} = \frac{300-100}{8} = \frac{200}{8} = 25$$

۱۱۹ ۱ برای یافتن میانگین داده‌ها در جدول فراوانی خواهیم داشت:

$$\bar{x} = \frac{f_1 x_1 + \dots + f_n x_n}{f_1 + \dots + f_n}$$

$$\Rightarrow \bar{x} = \frac{(0/15 \times 9) + (0/3 \times 12) + (0/25 \times 15) + (0/3 \times 18)}{0/15 + 0/3 + 0/25 + 0/3}$$

$$= \frac{1/25 + 2/6 + 3/75 + 5/4}{1} = \frac{14/1}{1} = 14/1$$

۱۲۰ ۳

۱۲۱ ۴ داده‌ها مرتب شده هستند و تعداد آن‌ها ۲۱ تا است. داده یازدهم میانه یا چارک دوم است:

$$Q_2 = 27$$

در نیمه اول داده‌ها که شامل ۱۰ داده است، نصف مجموع دو داده وسط (پنجم و ششم) برابر چارک اول است:

$$Q_1 = \frac{15+17}{2} = 16$$

و همچنین در نیمه دوم داده‌ها (شروع از ۳۰) که شامل ده داده است، چارک سوم برابر است با:

$$Q_3 = \frac{29+33}{2} = 31$$

بنابراین داده‌های داخل جعبه در رسم نمودار جعبه‌ای عبارتند از:

$$17, 18, 21, 23, 25, 27, 30, 35, 35, 38, 39$$

که میانگین آن‌ها برابر است با:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} = \frac{308}{11} = 28$$

۱۲۲ ۲ ابتدا داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$20, 24, 25, 29, 30, 31, \boxed{33}, 35, 36, 37, 39, 42, 47$$

↓
 Q_2

$$Q_1 = \frac{25+29}{2} = 27, Q_3 = \frac{37+39}{2} = 38$$

$$IQR = 38 - 27 = 11$$

$$\frac{IQR}{Q_2} = \frac{11}{33} = \frac{1}{3}$$

۱۳۷ ۳ تابع داده شده یک تابع چندضابطه‌ای است که باید به

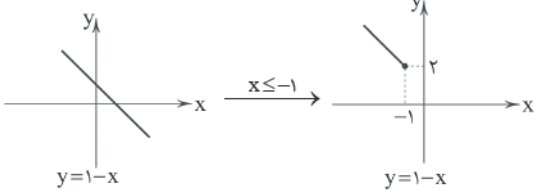
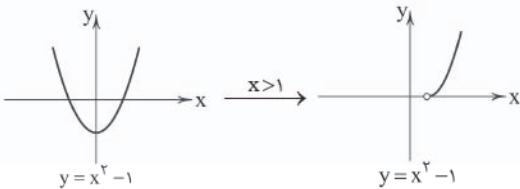
محدودیت‌ها توجه کنیم:

$$x = 2 > 0: f(x) = -x^2 + 2 \Rightarrow f(2) = -(2)^2 + 2 = -4 + 2 = -2$$

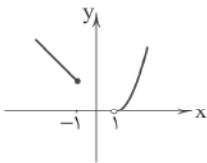
$$x = 1 - \sqrt{5} < 0: f(x) = x^2 + 2\sqrt{5} \Rightarrow f(1 - \sqrt{5}) = (1 - \sqrt{5})^2 + 2\sqrt{5}$$

$$= 1 - 2\sqrt{5} + 5 + 2\sqrt{5} = 6$$

$$\Rightarrow f(2) + f(1 - \sqrt{5}) = -2 + 6 = 4$$

و از ترکیب دو نمودار نهایی بالا خواهیم داشت:

۱۳۸ ۲

$$f(x) = [2x + 1] \Rightarrow f(-\frac{1}{3}) = [2(-\frac{1}{3}) + 1] = [-\frac{2}{3} + 1] = [\frac{1}{3}] = 0$$

$$g(x) = [x^2 - 2] \Rightarrow g(0) = [(0)^2 - 2] = [-2] = -2$$

$$\Rightarrow f(-\frac{1}{3}) - 4g(0) = 0 - 4(-2) = 8$$

۱۳۹ ۴

۱۴۰ ۱ مقادیر (جزء صحیح) A و B را به دست می‌آوریم:

$$A = [\frac{x}{4}], -3 < x < -1 \xrightarrow{+4} -\frac{3}{4} < \frac{x}{4} < -\frac{1}{4}$$

می‌دانیم مقادیر جزء صحیح $-\frac{3}{4}$ و $-\frac{1}{4}$ برابر -1 هستند، پس:

$$A = [\frac{x}{4}] = -1$$

از طرفی خواهیم داشت:

$$B = [\frac{x+1}{2}]$$

$$-3 < x < -1 \xrightarrow{+1} -3+1 < x+1 < -1+1 \Rightarrow -2 < x+1 < 0$$

$$\xrightarrow{+2} -\frac{2}{2} < \frac{x+1}{2} < \frac{0}{2} \Rightarrow -1 < \frac{x+1}{2} < 0$$

عبارت $\frac{x+1}{2}$ بین -1 و 0 قرار گرفته که جزء صحیح آن برابر -1 خواهد شد:

$$B = [\frac{x+1}{2}] = -1$$

پس نتیجه می‌گیریم $A = B$ است.

۱۳۰ ۴

$$\sim [(p \Rightarrow q) \wedge \sim p] \equiv \sim [(\sim p \vee q) \wedge \sim p]$$

$$\xrightarrow{\text{قانون جذب}} \sim[\sim p] \equiv p$$

$$q \Rightarrow \sim [(p \Rightarrow q) \wedge \sim p] \equiv q \Rightarrow p \equiv \sim p \Rightarrow \sim q$$

۱۳۱ ۴ با توجه به این‌که ارزش هر دو گزاره $p \Rightarrow \sim q$ و $p \Rightarrow q$ درست است، پس p حتماً گزاره‌ای نادرست است، در این صورت $p \wedge q$ نیز

قطعاً نادرست بوده و در نتیجه ترکیب دوشرطی $F \Leftrightarrow (q \wedge p)$ حتماً درست است. در سایر گزینه‌ها در مورد درستی یا نادرستی گزاره نمی‌توان به طور قطع اظهار نظر کرد.

۱۳۲ ۳ می‌دانیم گزاره شرطی و عکس نقیض آن هم‌ارز هستند، یعنی:

$$(p \Rightarrow q) \equiv (\sim q \Rightarrow \sim p)$$

عدد Π بر ۶ بخش پذیر نیست، پس باید نقیض گزاره « Π بر ۲ و ۳ بخش پذیر است» را به دست آوریم. طبق قانون دمورگان داریم:

$\sim (\Pi \text{ بر } 2 \text{ و } 3 \text{ بخش پذیر است})$

$\equiv \Pi \text{ بر } 2 \text{ بخش پذیر نیست یا } \Pi \text{ بر } 3 \text{ بخش پذیر نیست}$

یعنی Π حداقل بر یکی از اعداد ۲ و ۳ بخش پذیر نیست.

۱۳۳ ۳ در مرحله سوم و در هنگام تقسیم طرفین تساوی بر x^3

اشتباه رخ داده است، زیرا نمی‌توان طرفین یک تساوی را بر عبارتی که مقدار آن برایمان مشخص نیست، تقسیم کرد. (اگر $x = 0$ باشد، آن‌گاه در هنگام تقسیم طرفین بر x^3 ، کسر تعریف نشده خواهد شد.)

۱۳۴ ۳ در نمودار «الف» به‌ازای هر ورودی مقدار تابع برابر ۳ است،

یعنی این تابع ثابت است.

در نمودار «ب» مقدار ورودی هر تابع با مقدار خروجی آن برابر است، یعنی این تابع همانی است.

نمودار «ج» معرف یک تابع قدرمطلق است.

۱۳۵ ۳ از آن‌جا که g تابعی همانی است، پس:

$$g(4) = 4 \Rightarrow 2f(-2) = 4 \Rightarrow f(-2) = \frac{4}{2} = 2$$

و ضمناً تابع f یک تابع ثابت است، یعنی $f(c) = 2$ است، پس:

$$f(0) = 2, g(4) = 4, f(-1) = 2$$

$$\frac{2f(0) + g(4)}{f(-1)} = \frac{2(2) + 4}{2} = \frac{4 + 4}{2} = \frac{8}{2} = 4$$

$$\Rightarrow 4 + 2a = 16 \Rightarrow 2a = 16 - 4 \Rightarrow 2a = 12 \Rightarrow a = \frac{12}{2} = 6$$

۱۳۶ ۴ خط افقی (موازی با محور x ها) خط $y = -1$ که x ها در

فاصله -1 تا 1، محدود شده است، پس اولین ضابطه به صورت:

$$f(x) = -1, -1 \leq x \leq 1$$

خواهد بود، از طرفی خط دیگر همان خط $y = -x$ است که x ها در فاصله 1 تا 3، محدود شده است، پس ضابطه دیگر به صورت:

$$f(x) = -x, 1 < x \leq 3$$

خواهد بود و در نهایت تابع چندضابطه‌ای به صورت زیر است:

$$f(x) = \begin{cases} -1 & -1 \leq x \leq 1 \\ -x & 1 < x \leq 3 \end{cases}$$

۱ ۱۴۶

$$\text{تعداد بیکاران} \times 100 = \frac{\text{تعداد شاغلین}}{\text{تعداد بیکاران} + \text{تعداد شاغلین}} \times 100$$

$$\text{درصد نرخ بیکاری} = \frac{250}{250+1400} \times 100 = \frac{250}{1650} \times 100 = \frac{5}{33} \times 100 \approx 15/1$$

۴ ۱۴۷

$$\text{وزن (کیلوگرم)} \times \text{نماتوب} = \frac{75}{(1/8)^2} = \frac{75}{3/24} = \frac{75 \times 24}{3} = 2400 \approx 23/1$$

۱ ۱۴۸

$$\text{شاخص بهای دو کالا با هم} = \frac{(200 \times 80) + (50 \times 120)}{(200 \times 40) + (50 \times 70)} \times 100$$

$$= \frac{16000 + 6000}{8000 + 3500} \times 100 = \frac{22000}{11500} \times 100 \approx 191$$

۲ ۱۴۹

شاخص پایه آموزش =

$$[(\text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله} + \text{درصد کلمات دشوار}) \times 0/4]$$

$$= [(4+20) \times 0/4] = [24 \times 0/4] = [9/6] = 9$$

۳ ۱۵۰ از آن جا که ساعت ۱۳ بین ساعات ۱۲ و ۱۴ است، پس درون یابی می‌کنیم:

$$A(12, 120), B(14, 180)$$

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{180 - 120}{14 - 12} = \frac{60}{2} = 30$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \rightarrow y - 120 = 30(x - 12)$$

$$\Rightarrow y - 120 = 30x - 360 \Rightarrow y = 30x - 360 + 120 \Rightarrow y = 30x - 240$$

$$\xrightarrow{x=13} y = 30(13) - 240 = 390 - 240 = 150$$

اقتصاد

۲ ۱۵۱

(الف) در قیمت ۱۳,۰۰۰ تومان، تولیدکننده فقط می‌تواند ۷۵ واحد از ۱۵۰ واحد محصول تولیدی خود را بفروشد.

$$\text{درآمد تولیدکننده} = 13,000 \times 75 = 975,000$$

(ب) دریافتی تولیدکننده در واقع همان پرداختی مصرف‌کننده در یک قیمت معین است.

$$\text{پرداختی مصرف‌کننده} = 13,000 \times 75 = 975,000$$

(ج) در محدوده B قیمت‌ها افزایش می‌یابد.

(د) در محدوده B به دلیل کمبود عرضه، مصرف‌کنندگان حاضرند برای خرید کالای مورد نظرشان مبلغ بیشتری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود.

(ه) در قیمت ۵۰۰۰ تومان، مصرف‌کنندگان فقط به ۵۰ واحد محصول از ۱۶۰ واحد درخواستی خود دست می‌یابند.

$$\text{پرداختی مصرف‌کننده} = 50 \times 5000 = 250,000$$

۱ ۱۵۲

نوع دوم تولید با عنوان «صنعت» از ترکیب و تبدیل مواد حیازت‌شده و یا محصولات به دست‌آمده از احیای منابع طبیعی (چوب‌های دورریز کارگاه نجاری) و ایجاد ارزش مصرفی یا مبادلاتی در آن‌ها به دست می‌آید (تولید آثار هنری و مجسمه‌ها).

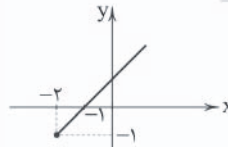
فروش یک کالا در بازاری که بالاترین قیمت، موفق به خرید کالا خواهد شد و هم‌چنین مربوط به آثار هنری می‌شود، بازار مزایده است.

تابع قدم‌مطلق را به تابع چندضابطه‌ای تبدیل می‌کنیم:

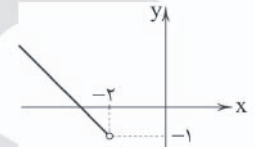
$$x+2 \geq 0 \Rightarrow f(x) = x+2-1 = x+1$$

$$x+2 < 0 \Rightarrow f(x) = -x-2-1 = -x-3$$

$$\Rightarrow f(x) = \begin{cases} x+1 & x \geq -2 \\ -x-3 & x < -2 \end{cases}$$

$$y = x+1, x \geq -2$$

$$y = -x-3, x < -2$$

که نمودار همزمان آن به صورت خواهد بود.

۴ ۱۴۲

$$(f-g)(3) = f(3) - g(3), \begin{cases} f(3) = 4 \\ g(3) = 2(3)\sqrt{3+1} = 6(2) = 12 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(3) - g(3) = 4 - 12 = -8$$

$$(f+g)(-1) = f(-1) + g(-1), \begin{cases} f(-1) = 6 \\ g(-1) = 2(-1)\sqrt{-1+1} = -2(0) = 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(-1) + g(-1) = 6 + 0 = 6$$

$$\Rightarrow \frac{(f-g)(3)}{(f+g)(-1)} = \frac{-8}{6} = -\frac{4}{3}$$

۱ ۱۴۳

$$D_f = \{2, 3, -2, 1\}, D_g = \{-2, 1, 5\} \Rightarrow D_{f \times g} = D_f \cap D_g = \{-2, 1\}$$

$$f \times g = \{(-2, 6 \times 4), (1, 4 \times 2)\} = \{(-2, 24), (1, 8)\}$$

پس برد تابع $f \times g$ به صورت $\{8, 24\}$ خواهد بود.

۲ ۱۴۴

$$\bar{x} = \frac{2/8 + 1/2 + 0/9 + 1/5 + 2/1 + 3 + 4/5 + 2 + 1/5 + 6/5}{10} = \frac{26}{10} = 2/6$$

$$\text{نصف میانگین} = \frac{2/6}{2} = 1/3$$

افرادی که کم‌تر از ۱/۳ میلیون درآمد ماهیانه دارند، زیرخط فقر هستند که شامل ۲ نفر می‌شود.

۲ ۱۴۵

$$100 \times \frac{\text{شاخص بها در سال ۹۲} - \text{شاخص بها در سال ۹۷}}{\text{شاخص بها در سال ۹۲}} = \text{درصد تورم}$$

$$\Rightarrow 80 = \frac{x-35}{35} \times 100 \Rightarrow \frac{80}{100} = \frac{x-35}{35}$$

$$\Rightarrow 10(x-35) = 8 \times 35 \Rightarrow 10x - 350 = 280$$

$$\Rightarrow 10x = 280 + 350 \Rightarrow 10x = 630 \Rightarrow x = \frac{630}{10} = 63$$

دقت کنید: تولیدات خانم گوهری انحصاری محسوب نشده و تولیدکنندگان دیگری نیز اقدام به این کار می‌کنند.

خیریه‌ها به عنوان بازیگران خرد در رابطه با تولید محصول یا مصرف و یا مبادله آن نقش ایفا می‌کنند.

۱۵۳ ۱ الف) سپرده‌های دیداری، سپرده‌هایی هستند که موجودی آن‌ها به محض مطالبه مشتری باید به او یا هر کس دیگری که او بخواهد، پرداخت شود.

ب) یکی از اسناد اعتباری کوتاه‌مدت، سفته می‌باشد که برای ضمانت بازپرداخت اعتبار در بانک‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. این سند در معاملات بازرگانی نیز کاربرد دارد.

ج) برای فروش اوراق مشارکت، علاوه بر بانک‌ها گاهی می‌توان به بازار سرمایه نیز مراجعه کرد.

۱۵۴ ۲ الف) در مورد اعتبار بانک‌ها می‌توان گفت: هر چه بانک بدهی بیشتری به سپرده‌گذاران بانک داشته باشد، قوی‌تر و در نتیجه دارای اعتبار بیشتری است.

ب) با کاهش قیمت یک کالای عادی در منحنی عرضه آن شاهد جابجایی مکان هندسی نقطه عرضه به سمت چپ خود روی منحنی خواهیم بود.

ج) میزان مشارکت دارندگان اوراق سهام در مالکیت شرکت که شامل سهیم شدن در سود، زیان و ریسک می‌شود، متناسب با تعداد سهام خریداری شده است.

۱۵۵ ۳ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) هزینه فرصت مورد توجه اقتصاددانان است و گاهی از طرف برخی افراد در محاسبات «هزینه - فایده» لحاظ نمی‌شود.

ب) ملاک بهترین بودن این است که با استفاده از منابع و امکانات به منافع بیشتر (مانند تولید) و رفاه بالاتر دست یافت.

ج) انسان‌هایی که عقلانیت محدود دارند، ممکن است در تشخیص درست منافع و هزینه‌ها دچار اشتباه شده و منافع را صرفاً در منافع مادی و حیوانی منظور کنند. در مورد «روش انتخاب» (هزینه - فایده) هیچ‌گاه اشتباه نمی‌شود.

ه) مفهوم اقتصادی کالای ضروری یا تجملی به این معنی است که این تعاریف از زمانی به زمان دیگر، از شخصی به شخص دیگر و یا از مکانی به مکان دیگر تغییر می‌کنند و به نوع نیاز افراد یا سطح درآمد و توانایی خرید آن‌ها بستگی دارند.

۱۵۶ ۳ الف)

+ خدمات + مواد غذایی) ارزش تولید = تولید خالص داخلی
+ خارجیان مقیم کشور + فعالیت‌های دریایی + ماشین‌آلات صنعتی
هزینه استهلاک - (لوازم برقی خانگی
۱۵۰ - (۴۱۰ + ۳۶۰ + ۴۵۰ + ۸۲۰ + ۹۵۰ + ۵۶۰) = تولید خالص داخلی
میلیارد دلار ۳۴۰ =

ب)

ارزش تولید عوامل کشور که مقیم خارج اند + تولید خالص داخلی = تولید خالص ملی
میلیارد دلار ۳۳۶۰ = ۳۶۰ - ۳۲۰ + ۳۴۰ = ارزش تولید خارجیان مقیم کشور -

میلیارد دلار ۳۳۶۰ = $\frac{\text{تولید خالص ملی}}{\text{جمعیت}}$ = سرانه تولید خالص ملی
میلیون نفر ۵۰ =

دلار ۶۷,۲۰۰ = $\frac{۳,۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۵۰,۰۰۰,۰۰۰}$

ج)

۳۳۶۰ + ۱۵۰ = هزینه استهلاک + تولید خالص ملی = تولید ناخالص ملی
میلیارد دلار ۳۵۱۰ =

۱۵۷ ۲ الف)

با پیدایش پول کاغذی، حجم پول در دست مردم برای مبادلات بزرگ‌تر، بیشتر شد. بانک‌ها با ایجاد چک یا پول تحریری و سازماندهی فعالیت‌های اقتصادی از طریق آن، توانستند از میزان نقد در گردش کاسته و نقل و انتقال پول را در مبادلات بزرگ‌تر، آسان‌تر کنند.

ب) کاهش نرخ تورم به معنی کاهش سطح عمومی قیمت‌ها و ارزان شدن اجناس نمی‌باشد، بلکه کاهش تورم به معنای کاهش شتاب افزایش قیمت‌ها است؛ یعنی قیمت‌ها هم‌چنان افزایش می‌یابد، ولی با شتابی کم‌تر از قبل.

۱۵۸ ۳ الف) سرمایه مالی نقش مستقیم در فرآیند تولید ندارد، ولی با تبدیل شدن به سایر عوامل، نقش خود را ایفا می‌کند.

ب) استفاده از انرژی خورشید که یک منبع طبیعی است، حیازت و تبدیل انرژی گرمایی به سایر انرژی‌ها، صنعت نامیده می‌شود.

۱۵۹ ۳ الف) ارزش افزوده مرحله اول تولید برابر با قیمت همان مرحله است، یعنی ۳۵۰,۰۰۰ تومان.

ب) $۸۸۰,۰۰۰ = ۶۷۰,۰۰۰ + ۲۱۰,۰۰۰$ ارزش (قیمت) مرحله سوم الف) قیمت مرحله آخر تولید برابر با جمع ارزش افزوده‌هاست که اگر قیمت مرحله قبل از آن کم شود، ارزش افزوده این مرحله به دست می‌آید.

۶۲۰,۰۰۰ = ۸۸۰,۰۰۰ - ۱,۵۰۰,۰۰۰ = ارزش افزوده مرحله چهارم

۱۶۰ ۴ الف) دانش اقتصاد کمک می‌کند افراد برای رفع نیازهای خود از منابع و امکانات استفاده مناسبی کرده و بهترین انتخاب را با هدف کسب بالاترین فواید انجام دهند.

ب) انسان برای تهیه کالاها و خدمات مورد نیاز خود، به کار و تلاش نیاز دارد تا منابع را از شکل اولیه خارج و تبدیل به کالاها و خدمات کند.

۱۶۱ ۳ بررسی عبارت نادرست:

ب) قبل از شکل‌گیری خدمات نوین بانکی، نقدینگی کل مساوی مجموع مسکوکات و اسکناس‌های در گردش و خارج از گردش (پس‌انداز خانگی) بود.

۱۶۲ ۳ الف) بهترین معیار برای سنجش رشد، میزان تغییرات شاخص‌های تولید کل جامعه مثل درآمد سرانه یا تولید ناخالص داخلی / ملی (به قیمت‌های ثابت) و یا نرخ رشد آن‌هاست.

ب) رشد صرفاً به معنای افزایش تولید است و مفهومی کمتی می‌باشد و نتایج آن در کوتاه‌مدت قابل مشاهده است.

ج) به دلیل نوسان و تغییر روزانه قیمت دلار در بازار ارز کشور و این‌که تعیین قیمت دلار در هر کشور به سیاست‌های آن کشور بستگی دارد، دلار نمی‌تواند معیار مناسبی برای تبدیل تولید ملی کشورها به آن باشد.

۱۶۳ ۲ الف) امروزه، یکی از معیارهای بسیار رایج برای طبقه‌بندی کشورهای مختلف دنیا، طبقه‌بندی براساس سطح توسعه‌یافتگی است.

ب) حدود $\frac{۱}{۵}$ جمعیت $\frac{۷}{۵}$ میلیاردی کره زمین در کشورهای توسعه‌یافته و $\frac{۴}{۵}$ دیگر این جمعیت در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌نیافته زندگی می‌کنند.

ج) درآمد سرانه سالانه در بیش از ۵۰ کشور در حال توسعه فقیر از ۱۶۰۰ دلار کم‌تر است، در حالی که هیچ‌یک از ۲۰ کشور توسعه‌یافته دنیا درآمد سرانه سالانه کم‌تر از ۴۰,۰۰۰ دلار در سال ندارند.

۱۶۴ ۳ از آن‌جا که فعالیت اقتصادی ایشان منجر به تولید کالای واسطه‌ای می‌شود (چرا که پارچه مبلی در تولید مبلمان استفاده می‌شود)، پس می‌توان گفت فعالیت اقتصادی ایشان منجر به تولید کالای نهایی نشده است.

۱۶۵ ۳ مدیران مؤسسات مالی با گذشت زمان متوجه شدند:

الف) در اغلب موارد، صاحبان پول‌های فلزی، تمامی پول‌های خود را از صندوق مؤسسه خارج نمی‌کنند و به همین سبب، بخشی از کل موجودی برای پاسخ‌گویی به مراجعان کافی است.

ب) هم‌زمان با مراجعه تعدادی از افراد به مؤسسه برای دریافت پول خود، عده‌ای نیز برای واریز کردن پول به حسابشان مراجعه می‌کنند. در نتیجه، هیچ‌گاه موجودی صندوق به صفر نمی‌رسد.

علوم و فنون ادبی

۱۶۶ ۴ گسترش عرفان و مضامین صوفیانه، مربوط به قلمرو فکری

سبک «عراقی» است.

۱۶۷ ۴ برخلاف گزینه (۴)، آمیختگی شعر با عرفان، سادگی بیان و قدرت

عواطف و عمق افکار و اندیشه‌هایی را که موضوع شعر فارسی بود، افزایش داد.

۱۶۸ ۳ رودکی و شهید بلخی، شعر غنایی را در این دوره استحکام

بخشیدند، اما جلال‌الدین محمد بلخی مشهور به مولوی، شاعر «قرن هفتم» است.

۱۶۹ ۳ نوع فعل در عبارت سؤال و گزینه (۳)، فعل امر دوم شخص

جمع، معادل «بپرستید» است.

نوع فعل در سایر گزینه‌ها:

۱) مضارع اخباری، معادل «می‌پرستید». (خوانش دیگر پایان بیت به صورت

«مهرپرستید» و به معنی «مهرپرست هستید» است.)

۲ و ۴) ماضی ساده، معادل «پرستش کرد».

۱۷۰ ۴ شاعر در گزینه (۴)، به هجو و بدگویی از شخصیت مورد وصف

پرداخته است.

۱۷۱ ۲ در گزینه (۲)، «کوتاهی جملات و ایجاز و اختصار و کاربرد

بسیار کم لغات عربی» به چشم می‌خورد که از ویژگی‌های نثر سامانی است، اما

سه گزینه دیگر، به سبک غزنوی و سلجوقی تألیف شده‌اند که «استشهاد به

آیات، کاربرد فراوان لغات عربی و حذف افعال به قرینه»، روی هم، در آن‌ها

برجسته است.

۱۷۲ ۳ مفهوم گزینه (۳): ستایش مال و دعوت به ثروت‌اندوزی

از ویژگی‌های فکری شاعران قرن‌های ۵ و ۶، از جمله سنایی غزنوی، بدبینی

نسبت به دنیا و دل‌بریدن از وابستگی‌های دنیایی بوده است؛ بنابراین بیتی با

موضوع «ستایش مال» با اندیشه‌های سنایی هم‌خوانی ندارد.

۱۷۳ ۴ با توجه به کاربرد آرایه تشبیه (از نوع حسّی)، گرایش به وصف

طبیعت، واقع‌گرا بودن و طبیعی، ساده، محسوس و عینی بودن توصیف، و

سادگی فکر و کلام، می‌توان این گزینه را نمونه سبک خراسانی دانست.

۱۷۴ ۱ نوع سجع در عبارت سؤال: خار و خال (متوازن)

نوع سجع در گزینه (۱): بی‌شمار و بی‌حساب (متوازن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) آورد و بپرورد: سجع مطرف

(۳) نگیرد و نمیرد: سجع متوازی

(۴) آرد و دارد: سجع متوازی

۱۷۵ ۳ نوع سجع در بیت «ب»، «متوازی» است: دوختی و سوختی

بررسی آرایه‌ها در سایر ابیات:

الف) واژه‌آرایی: تکرار واژه‌های «تو»، «امروز» و «فردا»

پ) موازنه:

همه	شورئ	و	نشاطی	همه	عشقی	و	امیدی
↓	↓		↓	↓	↓		↓
همه	سحرئ	و	فسونی	همه	نازئ	و	خرامی

ت) جناس: رخ (مهره قلعه در شطرنج) و رخ (چهره) [جناس تام] / برد و نبرد [جناس ناقص]

ث) اشتقاق: عقل و معقول

۱۷۶ ۱ در بیت «ت» میان واژه‌های «تار» (رشته مو) و «تار» (تاریک)

جناس تام وجود دارد. واژه «روزی» هم در واقع از «روز» و «ی نکره» تشکیل شده. در تشخیص آرایه جناس، شکل اصلی و مستقل واژه‌ها را در نظر می‌گیریم و واژه‌های افزوده (مانند ضمیر «م») یا نشانه‌های افزوده (مانند «ان» و «ات» جمع، «تر و ترین» و «ی» نکره) را مورد توجه قرار نمی‌دهیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

الف) جناس تام: که (کس)، که (زیرا) / باز (پرنده شکاری). باز (گشاده)

ب) جناس ناقص حرکتی: انعام (پاداش)، انعام (چارپایان)

پ) جناس تام: روان (اول و دوم، رونده)، روان (سوم، جان)

ث) جناس ناقص اختلافی: نماز، نیاز

۱۷۷ ۲

اگر	گویم	ثنای	تو	گویم
↓	↓	↓	↓	↓
اگر	جویم	رضای	تو	جویم

۱۷۸ ۴ واج‌آرایی: «تکرار صامت‌های «ر» و «ن» و نیز تکرار صامت

«س» (در مصراع دوم) / جناس تام: دستان (دست‌ها) و دستان (لقب زال، پدر

رستم) / تلمیح: اشاره به شخصیت‌های افسانه‌ای «جم، پیران، دستان (در پایان

بیت)»

۱۷۹ ۱ آن دلبری که خوبی بسیار یار اوست

قافیه دوم قافیه اصلی ردیف

دردا که در دلم همه پیکار کار اوست

قافیه دوم قافیه اصلی ردیف

۱۸۰ ۲ واژه‌های «دل و گل» را به دلیل تفاوت در مصوّت، نمی‌توان

هم‌قافیه کرد. / از این باغ شد جدا: ردیف

۱۸۱ ۳

گ	سی	ک	رو	ی	ت	بید	ند	ز	گه	ب	کس	ند	گ	ند
-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-
ز	عشق	سیر	ند	با	شد	ز	عیش	بس	ند	گ	ند	ند	گ	ند
-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-
	مفاعیلن		فعلاتن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		فعلن		فعلن	

تقطیع گزینه (۳):

ب	زب	ر	سند	گ	ل	حد	أس	ث	خا	ن	پید	ک	ر	ما
-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-
چ	گن	د	میست	ک	از	آ	بید	یا	ب	می	گ	د	رد	
-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-
	مفاعیلن		فعلاتن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		فعلن		فعلن	

۱۸۲ ۱ تقطیع ابیات گزینه (۱):

بیت اول:

دو	س	تا	گو	یند	سعد	دی	خیم	م	در	گل	زا	ر	زن
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
من	گ	لی	را	دو	ست	می	دا	رم	ک	در	گل	زا	ر نیست
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن

بیت دوم:

در	ط	رب	قت	کا	ه	لی	نب	ود	ق	دم	در	را	ه	می	زن
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-
کی	ر	سد	سا	لک	پ	من	ز	گا	ه	تا	در	ره	ن	یا	تشد
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن

وزن سایر گزینه‌ها:

(۲) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۳) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(۴) مفاعیلن مفاعیلن فعولن

۱۸۳ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): ایمان به مشیت الهی /

توکل و تسلیم در برابر حق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) خودشناسی مقدمه خدانشناسی است.

(۲) نكوهش بدرفتاری با نیکان / نتیجه کردار آدمی به او می‌رسد.

(۳) ناپایداری دنیا

۱۸۴ ۳ مفهوم گزینه (۳): پندپذیری مایه کامیابی است.

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: پندناپذیری

۱۸۵ ۲ مفهوم ابیات گزینه (۲):

(پ) ستایش معشوق

(ف) بلاکشی عاشق

(ث) عزم و همت

(ب) بی‌قدری عاشق در محضر معشوق

مفهوم بیت «ت»: فراق میان عاشق و معشوق و پیام‌رسانی پرنده

۱۸۶ ۱ در دوره رواج سبک هندی، با از بین رفتن سلطه حکومت

بغداد بر ایران، کاربرد لغات عربی کاهش یافت.

۱۸۷ ۲ در زمان بایسنقر میرزا، فرزند شاهرخ، هنرمندان، قرآن کریم و

شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند که از

آثار ماندگار هنر اسلامی شد.

۱۸۸ ۴ مجالس المؤمنین اثر قاضی نورالله شوشتری است.

۱۸۹ ۴ برخلاف آنچه در گزینه (۴) آمده، بی‌توجهی صفویان به شعر

مدحی، بسیاری از شاعران را روانه هندوستان کرد.

۱۹۰ ۲ عبارت سؤال معرف «بیدل دهلوی» است.

۱۹۱ ۱ ورود لغات قبایل مختلف ترکی و مغولی، در دوره تیمور سرعت

پیدا کرد.

۱۹۲ ۴ عبارت سؤال معرف «تاریخ جهان‌گشا» اثر «عطاملک جوینی»

است.

۱۹۳ ۴ جامی «تحفة الاحرار» را به شیوه «مخزن الاسرار نظامی» سرود.

۱۹۴ ۱ شرح غم هجران از ویژگی‌های سبک عراقی است. در سه گزینه

دیگر، فضای «شادی‌گرایی» که از ویژگی‌های سبک خراسانی است، دیده می‌شود.

۱۹۵ ۴ تقطیع گزینه (۴):

جنگ	ن	می	گ	نم	آ	گر	دست	ب	تیغ	می	ب	زد			
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-			
بلد	ک	ب	خور	م	طا	ل	بت	هم	ن	گ	نم	ق	یا	م	تشد
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	-
	مفتعلن		مفتعلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفتعلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(۳) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

۱۹۶ ۴ تقطیع گزینه (۴):

د	ک	مز	دست	ت	غ	مت	دا	م	ن	صح	را	ب	گ	رفت
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
غ	م	تز	سر	ن	ن	هم	گر	د	ک	ت	ما	ب	گ	رفت
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن	

۱۹۷ ۳ تقطیع بیت سؤال:

ای	بو	ی	آ	ش	نا	بی	دا	نس	ت	مز	ک	جا	بی
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
پ	غ	م	وص	ل	جا	نا	پ	و	د	رو	ح	دا	رد
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
	مستفعلن		مستفعلن		فاعلاتن		مستفعلن		مستفعلن		فاعلاتن		فاعلاتن

تقطیع بیت «پ»:

سا	قی	ب	یا	ر	جا	می	کز	زهد	ت	تو	ب	کر	دم
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
مط	رب	ب	زن	ن	وا	بی	کز	تو	پ	عا	ر	دا	رم
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
	مستفعلن		فاعلاتن		فاعلاتن		مستفعلن		مستفعلن		فاعلاتن		فاعلاتن

تقطیع بیت «ث»:

سو	دا	ی	عشق	پخ	تن	عق	لم	ن	می	ب	سند	دد
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
فر	ما	ن	عقل	بر	دن	عش	قم	ن	می	گ	ذا	رد
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
	مستفعلن		فاعلاتن		فاعلاتن		مستفعلن		مستفعلن		فاعلاتن	

وزن سایر بیت‌ها:

(الف) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعول // مستفعل مفعول)

(ب) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(ت) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۲ ۱۹۸

۴ ۲۰۳ مفهوم گزینه (۴): توصیه به لذت بردن از کوچک‌ترین

موقعیت‌ها

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: دل عاشق، تنها، جلوه‌گاه معشوق است.

۳ ۲۰۴ مفهوم مشترک ابیات سؤال و گزینه (۳): نفی وجود مادی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دنیا محل گرفتاری است. / فریبندگی زراندوزی و جاه‌طلبی

(۲) نکوهش خودخواهی و توصیه به دادگری

(۴) دعوت به ترک تعلقات دنیوی

۳ ۲۰۵ مفهوم مشترک ابیات سؤال و گزینه (۳): نکوهش درخواست

از دیگران و توصیه به قناعت و ترک طمع

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) پاک‌بازی عاشق

(۲) ستایش خاموشی و ترجیح سکوت بر گفتار زشت

(۴) توصیه به پیروی از آزادگان و دست‌گیری از افتادگان

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه، تعریف و یا مفهوم مشخص کن (۲۱۰ - ۲۰۶):

۴ ۲۰۶ ترجمه کلمات مهم: لَمَّا: زمانی که، هنگامی که / رَأَى

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان دیدند («المؤمنون» مرفوع است و فاعل. / الْأَحْزَابُ: احزاب

را (لشکریان دشمن را) / قَالُوا: گفتند / هَذَا مَا: این چیزی است که / وَعَدْنَا

اللَّهُ: خداوند به ما وعده داده است

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «المؤمنون» فاعل است نه «الأحزاب»؛ فاعل و مفعول جابه‌جا شده‌اند.

(۲) «رَأَى» و «قَالُوا» ماضی هستند نه مضارع، «ما» موصولی است نه نافییه.

(۳) «لَمَّا» معنای «هرگاه» ندارد، فعل‌های جمله باید ماضی ترجمه شوند، «ما»

نافییه نیست.

۴ ۲۰۷ ترجمه کلمات مهم: إِنَّ: همانا (می‌تواند ترجمه نشود) / تَسَاقَطَ

الْأَسْمَاكُ: ریزش ماهیان / أَظَاهَرَهُ: قطعاً پدیدهای است («لَمْ» لام تأکید است) /

تُخَيَّرُ النَّاسُ جَمِيعاً: همه مردم را شگفت‌زده می‌سازد

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «چنانچه» نادرست است، «الأسماك» نکره نیست، «لام» تأکید لحاظ

نشده است، «خواهد بود» نادرست است، «شگفت‌زده می‌شوند» ترجمه «يَتَخَيَّرُ» است.

(۲) «همان» معادلی در عبارت سؤال ندارد، «لام» تأکید ترجمه نشده است، «از خود» اضافی است.

(۳) «لام» تأکید ترجمه نشده است، «تُخَيَّرُ»: شگفت‌زده می‌سازد، «مردم همگی...» ← همه مردم

۲ ۲۰۸ ترجمه کلمات مهم: إِنَّ اللَّهَ أَمْرُنِي: همانا خداوند مرا امر کرده

است / بِمُدَارَاةِ النَّاسِ: به مدارا کردن با مردم / كَمَا: همان‌گونه که / إِقَامَةِ

الْفَرَائِضِ: برپا داشتن واجبات

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «که» معادلی ندارد، «خود» اضافی است، «کما» ترجمه نشده است.

(۳) «به علاوه» ترجمه درستی از «کما» نیست، «نیز» اضافی است.

(۴) فعل‌های جمله به صورت مجهول ترجمه شده است و کلاً ساختار عبارت لحاظ نشده است.

د	لی	چُن	شَمِع	می	با	یَد	ک	بَر	جا	نَم	بِ	بَحْر	شا	یَد
U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
ک	جَز	وی	کس	نِ	می	بِی	نَم	ک	می	سَو	زَد	بِ	با	لِی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
تَ	نَم	فَر	سَو	دُ	عَقَف	أَم	زَف	تَ	عِش	قَم	هَم	جُ	نَا	با
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
و	گَر	جا	نَم	دَ	رِی	غَا	یَد	نَ	مُش	تَا	قَم	کَ	کَد	ذَا
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

مفاعیلین

مفاعیلین

مفاعیلین

مفاعیلین

۳ ۱۹۹ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در این گزینه دهان به لعل تشبیه شده، اما تنها مشبّه‌به (لعل) ذکر شده و استعاره به وجود آمده است.

(۲) در این گزینه زلف معشوق به سنبل تشبیه شده، اما تنها مشبّه‌به (سنبل) ذکر شده و استعاره به وجود آمده است.

و نیز چهره معشوق به لاله تشبیه شده، اما تنها مشبّه‌به (لاله) ذکر شده و استعاره به وجود آمده است.

همین‌طور، دهان معشوق به پسته تشبیه شده، اما تنها مشبّه‌به (پسته) ذکر شده و استعاره به وجود آمده است.

(۴) در این گزینه معشوق به گلبن تشبیه شده، اما تنها مشبّه‌به (گلبن) ذکر شده و استعاره به وجود آمده است.

۴ ۲۰۰ بررسی آرایه‌ها در ابیات:

جان‌بخشی (الف): مخاطب قرار دادن عشق و نسبت دادن دم و آتش دم بودن و فسون دمیدن به آن

مجاز (ب): سر مجازاً به معنی اندیشه و دست، به تعبیری مجاز از وجود یا امکان

مجاز مشابهت (پ): تیر استعاره از مژه معشوق / کمان استعاره از ابروی معشوق

تشبیه فشرده (ت): لب لعل (اضافه تشبیهی)

کنایه (ث): سر و مال در دامن معشوق افشاندن کنایه از همه چیز خود را فدای

معشوق کردن / دامن‌افشاندن کنایه از بی‌اعتنایی و نپذیرفتن

تشبیه گسترده (ج): —

۲ ۲۰۱ مجاز مشابهت (بیت «الف»): عقیق استعاره از لب / گوهر

استعاره از سخن / سیم استعاره از اشک / زر استعاره از رخسار عاشق

کنایه (بیت «ث»): سر بر باد دادن کنایه از نابود کردن خود

جان‌بخشی (بیت «ب»): جان‌بخشی به گردون (آسمان) و اختر (ستاره)

تشبیه (بیت «پ»): تشبیه اشک به می، خود به شمع و خون به لعل

۴ ۲۰۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در این گزینه دل به انسانی تشبیه شده که می‌توان با او سخن گفت، اما تنها مشبّه (دل) ذکر شده و استعاره مکنیه به وجود آمده است.

(۲) در این گزینه سنگ به انسانی تشبیه شده که در اثر گفتار شیرین «در حالت» می‌آید (به وجد می‌آید)، اما تنها مشبّه (سنگ) ذکر شده و استعاره مکنیه به وجود آمده است.

(۳) در این گزینه چشم به انسانی تشبیه شده که روبه‌بازی (نیرنگ) می‌کند، اما تنها مشبّه (چشم) ذکر شده و استعاره مکنیه به وجود آمده است.

۲۱۷ ۲ هردوت مورخ مشهور یونانی، به منظور نگارش کتاب تاریخ خود، به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر مسافرت کرده و از نزدیک شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی نموده است.

۲۱۸ ۳ گام دوم فعالیت باستان‌شناسی، حفاری برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند. حفاری، یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان به شمار می‌رود و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؛ چرا که ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود.

۲۱۹ ۴ مصریان با استفاده از نی، کاغذی به نام پاپیروس ابداع کردند. در دوره گردآوری خوراک، سالیان درازی مردان در دسته‌های کوچک به شکار می‌رفتند و زنان به جمع‌آوری بقایای خوردنی گیاهان و میوه درختان می‌پرداختند.

۲۲۱ ۳ آریاییان که مردمانی جنگجو و دارای اسب و ارابه بودند، به تدریج بر بخش‌های شمال هند مسلط شدند و قدرت و نفوذ خود را تا نواحی مرکزی آن کشور گسترش دادند. نواحی استوایی و مرطوب جنوب هند، زیر سلطه مهاجران آریایی درنیامد.

۲۲۲ ۲ یونانیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند. مهم‌ترین این خدایان، دوازده خدای بودند که در کوه المپ جای داشتند و در رأس آنان، «ژئوس»، خدای آسمان و آذرخش بود.

۲۲۳ ۱ رومیان با درآمیختن فرهنگ کهن طایفه‌ای و نظام دولت - شهری، جمهوری رم را تأسیس کردند. براساس قانون اساسی رم، ساختار حکومت، شامل چند مجلس و شماری مقام‌های اجرایی بود. اشراف به واسطه مجلس سنا، و عامه مردم از طریق مجمع نمایندگان خود، در اداره امور کشور مشارکت می‌کردند.

۲۲۴ ۴ عموم مورخان تا دویست سال پیش، پارسه یا پرسه‌پلیس، پایتخت هخامنشیان را به جمشید، پادشاه افسانه‌ای ایران، نسبت می‌دادند و این مکان تاریخی را تخت جمشید می‌نامیدند. آنان هم‌چنین پاسارگاد، پایتخت کورش را به حضرت سلیمان پیامبر منسوب می‌نمودند و آرامگاه بنیان‌گذار سلسله هخامنشی را قبر مادر حضرت سلیمان می‌شمردند.

۲۲۵ ۱ به نظر می‌رسد که ساکنان فلات ایران نیز مانند مناطق دیگر جهان، در ابتدای یک‌جانشینی، سرپناه‌ها و کلبه‌هایی نه چندان مقاوم از سنگ، چوب و شاخ و برگ درختان و گیاهان می‌ساختند.

۲۲۶ ۱ هوخشتر، سومین پادشاه مادی، با حکومت بابل، علیه آشور متحد شد و به حاکمیت آشوریان پایان داد.

۲۲۷ ۳ داریوش بزرگ پس از فرونشاندن شورش‌های داخلی و برقراری آرامش و امنیت در سرتاسر شاهنشاهی هخامنشی، به شرق لشکرکشی کرد و قسمت‌هایی از غرب و شمال غرب هند را به قلمرو خود افزود. او هم‌چنین به منظور دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی، به مناطق دوردستی در شمال دریای سیاه و جنوب روسیه کنونی لشکرکشی کرد.

۲۲۸ ۴ پس از قتل خسرو پرویز رقابت و کشمکش در درون دربار ساسانی با شدت بیش‌تری ادامه یافت. شیرویه، جانشین خسرو، بیش‌تر افراد خاندان ساسانی را که ممکن بود وارث تاج و تخت شوند، کشت. وضعیت سیاسی حکومت ساسانی در آن زمان آن‌چنان بی‌ثبات گردید که در فاصله چهار سال، ده تن بر تخت شاهی نشستند که دو تن آنان، از دختران خسرو پرویز بودند.

۲۰۹ ۴ «تَوَاصَعُوا» یا «تَوَاصَعَنَ» فعل امر است به معنی «تواضع کنید» [رد گزینده‌های (۱) و (۳)]

«می‌آموزید» و «یاد می‌دهید» مضارع است. [رد گزینده‌های (۱) و (۲)]

۲۱۰ ۳ ترجمه عبارت سؤال: «نادان دشمنی را می‌کارد، پس زبان را درو می‌کند»

مفهوم: مفهوم این عبارت «دوری کردن و تقبیح دشمنی کردن» است که در گزینۀ (۳) به آن اشاره شده است.

■ گزینۀ مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۲۱۵ - ۲۱۱):

۲۱۱ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «قلب» مؤنث نیست، خبر آن «لیس» نیست؛ بلکه «کَبِيتَ» است.

(۲) «لبیس» مبنی است، اسم «لبیس»، «شیء» است و «فیه» خبر مقدم آن.

(۴) «حَرِبَ» صفت است نه مضاف‌إلیه.

۲۱۲ ۱ معدود اعداد «۳» تا «۱۰» مضاف‌إلیه هستند و مجرور. در گزینۀ (۱) «کَتَبَ» مضاف‌إلیه است.

۲۱۳ ۳ بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

(۱) «تَعَلَّمُوا» متعدی است.

ترجمه: دانش را یاد بگیرید و به آرامش و وقار آراسته شوید!

(۲) «يُصَيِّرُ» متعدی است.

ترجمه: خداوند زمین را بعد از غبارآلودگی با باران‌ها سرسبز می‌گرداند!

(۳) «أَفْلَحَ» رستگار شد» هر چند در باب «إفعال» است؛ لازم است نه متعدی.

ترجمه: مؤمنی که او بر سختی‌ها شکیباست، رستگار شده است!

(۴) «زُزْنَا» متعدی است.

ترجمه: هفته گذشته شهر شیراز و یکی از آثار باستانی‌اش را دیدیم!

۲۱۴ ۱ بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

(۱) «تَفَرَّخَ» شاد می‌کند» معلوم است.

ترجمه: این‌ها صحنه‌هایی زیبا هستند که نگاه‌کننده به خود را شادمان می‌سازند!

(۲) «تَفَتَّشَ» بازرسی می‌شود» مجهول است.

ترجمه: چمدان‌های مسافران در فرودگاه بازرسی می‌شوند!

(۳) «تَجَفَّفَ» خشک می‌شود» مجهول است.

ترجمه: این میوه‌ها خشک می‌شوند و مردم آن‌ها را می‌خورند!

(۴) «بَسْتَخْرَجَ» استخراج می‌شود» و «يُنْقَلُ» منتقل می‌شود» مجهول هستند.

ترجمه: نفت از زمین استخراج و از طریق لوله‌ها منتقل می‌شود!

۲۱۵ ۲ در گزینۀ (۱) «فعل + نون وقایه + ضمیر یاء متکلم» وجود ندارد.

دقت کنید: «عُوْنِي: یاور من»، «عون + ي» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «صَدَّقُونِي: مرا باور کنید» نون وقایه دارد.

(۳) «أَنْقَذْنِي: مرا نجات داد» نون وقایه دارد.

(۴) «أَدْخَلْنِي: مرا وارد کن» نون وقایه دارد.

تاریخ

۲۱۶ ۲ قدیمی‌ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده، سنگ‌نوشته‌ای به خط کهن مصری است که بیش از ۴ هزار سال قدمت دارد. در این سنگ‌نوشته نام تعدادی از فراغنه و برخی حوادث دوران آنان ذکر شده است.

۲۴۳ ۳ مهم‌ترین پیامد فتوحات مسلمانان، در عرصهٔ دین و فرهنگ جلوه‌گر شد. از یک سو، دین اسلام به سرزمین‌های جدید معرفی شد و به تدریج مردم آن سرزمین‌ها مسلمان شدند؛ از سوی دیگر، ایران، شام و مصر که دارای فرهنگ و تمدنی غنی و مردمان متمدنی بودند، نقش به‌سزایی در شکل‌گیری و شکوفایی تمدن اسلامی ایفا کردند.

۲۴۴ ۱ در زمان پیامبر (ص)، اسلام به بحرین و عمان نیز راه یافت. مرزبان‌های ساسانی این دو منطقه در مقابل سپاهیان مسلمان تاب مقاومت نیاوردند و زرتشتیان ساکن بحرین به اطاعت مسلمانان و پرداخت جزیه گردن نهادند.

۲۴۵ ۱ شهر بغداد براساس سنت شهرسازی ایران باستان ساخته شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ در زمان مأمون مرکز خلافت برای مدتی به مرو منتقل شد.

۳ شهر بغداد به دست منصور، دومین خلیفهٔ عباسی بنا شد.

۴ این شهر در مکانی نزدیک تیسفون، پایتخت ساسانیان ساخته شد.

۲۴۶ ۲ در دوران حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، بخش عمدهٔ جمعیت ایران در روستاها به سر می‌بردند.

۲۴۷ ۱ هنر سفالگری سلجوقی گرچه به کیفیت دورهٔ سامانی نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت و مراکز مهم سفالگری عصر سامانی از شرق ایران یعنی نیشابور و سمرقند، به تدریج به مناطق مرکزی مانند کاشان انتقال یافت.

۲۴۸ ۲ الف) محمود غزنوی به ری حمله کرد و کتابخانهٔ مهم آن‌جا را به بهانهٔ وجود کتاب‌های فلسفی، به آتش کشید.

ب) سلطان محمد خوارزمشاه برای مقابله با عباسیان، یکی از سادات حسینی را به عنوان خلیفه اعلام کرد و به بغداد لشکر کشید.

ج) پس از آن‌که عمرو لیث صفاری در جنگ با امیر اسماعیل سامانی به اسارت درآمد و به بغداد فرستاده شد، خلیفه ناجوانمردانه دستور به قتل او داد.

۲۴۹ ۲ مرگ ابوسعید، آخرین ایلخان مغول (۷۳۶ ق.)، آغازگر چهار دههٔ آشفتگی سیاسی و نابسامانی نسبی در اوضاع اقتصادی و اجتماعی ایران بود که تا زمان قدرت‌گیری تیمور ادامه یافت. در این دوره، علاوه بر خان‌زادگانی از خاندان چنگیز و سرداران مغول که بر سر کسب قدرت رقابت و درگیری داشتند، چندین حکومت محلی غیرمغولی نیز در مناطق مختلف ایران به وجود آمدند. حکومت‌های شیعه‌مذهب سربداران و سادات مرعشی‌مازندران و سلسلهٔ آل مظفر از جملهٔ آن‌ها بودند.

۲۵۰ ۳ در عصر ایلخانان، هنر نگارگری که تلفیقی از سنت‌های نقاشی ایرانی و چینی بود، بیش‌تر در کتاب‌آرایی و مصور ساختن کتاب‌های تاریخی و متون ادبی و نیز کتاب‌های پزشکی، جانورشناسی و نجوم جلوه‌گر شد. **دقت کنید:** هنر نگارگری در کتاب‌آرایی و مصور ساختن کتاب‌ها جلوه‌گر شد، نه در نگارش کتاب‌ها (نادرستی گزینهٔ ۲).

۲۵۱ ۴ میدان نقش جهان یکی از زیباترین و مهم‌ترین مجموعه‌های تاریخی ایران و جهان و نماد معماری صفوی محسوب می‌شود. این اثر به همت شاه عباس اول ساخته شد و مهم‌ترین ویژگی آن شکوه و عظمت و نیز کاربردهای متنوع بود.

۲۵۲ ۴ پرتغالی‌ها، نخستین اروپاییانی بودند که از طریق راه‌های دریایی جدید به اقیانوس هند و خلیج فارس رسیدند.

۲۲۹ ۲ دیوان شاهی وظیفهٔ مهم نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی را برعهده داشت.

۲۳۰ ۱ با توسعهٔ تشکیلات اداری و دیوانی در دورهٔ ساسانیان، قشر جدیدی به نام دبیران به طبقهٔ حاکم افزوده شد.

۲۳۱ ۲ در عصر باستان بر اثر گسترش راه‌ها و توسعهٔ تجارت، کشت گونه‌های جدیدی از گیاهان و درختان در سرتاسر قلمرو پهناور سلسله‌های ایران، معمول گردید.

۲۳۲ ۴ آزادی دینی اشکانیان زمینهٔ مناسبی را برای هم‌زیستی مسالمت‌آمیز پیروان دین‌ها و عقاید مختلف فراهم آورد.

۲۳۳ ۳ مانی از شاپور یکم اجازه گرفت که عقاید خود را تبلیغ کند.

در زمان بهرام یکم، مانی به زندان افتاد و اندکی بعد اعدام شد.

۲۳۴ ۳ کاخ شهر هترا (الحضر) در نزدیکی موصل در کشور عراق، از آثار برجستهٔ معماری دورهٔ اشکانیان است.

۲۳۵ ۲ به نظر برخی از زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زیران» ابتدا به زبان پارتی (پهلوی اشکانی) سروده شده بودند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) زبان پارتی از زبان‌های ایرانی میانه است که تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان در مناطق مختلف ایران متداول بودند.

۳) در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم، آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.

۴) زبان پارتی یا پهلوی اشکانی، در نواحی شمال و شمال شرق ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانی شمرده می‌شد.

۲۳۶ ۴ از تاریخ‌های عمومی مشهور می‌توان به کتاب جامع‌التواریخ تألیف خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی که در حدود سال ۷۱۰ ق. در عهد ایلخانان نگارش آن به پایان رسید، اشاره کرد.

۲۳۷ ۱ از مشهورترین تک‌نگاری‌ها می‌توان به کتاب فتوحات شاهی از امینی هروی دربارهٔ شاه‌اسماعیل صفوی اشاره کرد.

۲۳۸ ۱ در این روش (تاریخ‌نگاری ترکیبی) مورخ به جای ذکر همهٔ روایات دربارهٔ یک موضوع، با مطالعه و مطابقت همهٔ روایات، یک گزارش از آن‌ها تنظیم می‌کند.

۲۳۹ ۴ رسول خدا (ص) پس از پایان مراسم حج و هنگام بازگشت به مدینه، در مکانی به نام غدیر خم، طی خطبه‌ای طولانی، مهم‌ترین وصیت خود را ایراد کرد. آن حضرت در این خطبه، ضمن معرفی حضرت علی (ع) به جانشینی خویش، ختم نزول آیات قرآن و اتمام رسالت خود را اعلام کرد.

۲۴۰ ۲ در نتیجهٔ پیمان عقبهٔ دوم در سال سیزدهم بعثت، پایگاه امن و مطمئنی برای مسلمانان در یثرب به وجود آمد.

۲۴۱ ۴ وابستگی شدید عرب‌ها به قبیلهٔ خود، موجب به وجود آمدن تعصب یا عصبیت قبیله‌ای شده بود. تعصب قبیله‌ای، نقش زیادی در بروز جنگ و خونریزی‌های پی‌درپی در شبه‌جزیرهٔ عربستان داشت.

۲۴۲ ۳ شروط صلح‌نامهٔ امام حسن (ع) با معاویه: «رفقار معاویه براساس کتاب و سنت و سلوک خلفای سلف (پیشین) باشد؛ معاویه برای پس از خود جانشینی تعیین نکند و این امر را به شورا واگذارد؛ جان و مال و فرزندان مردم در امان بماند؛ معاویه در نهان و آشکار به بدخواهی علی و حسن و آزدن یاران ایشان نپردازد.»

- ۱ ۲۶۷ در سال ۱۳۱۶ با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ۱۰ استان و ۴۹ شهرستان تقسیم شد.
- ۴ ۲۶۸ در ایران به شهرهایی که جمعیت بیش از ۱,۰۰۰,۰۰۰ نفر داشته باشند، کلان شهر می‌گویند.
- ۲ ۲۶۹ استان‌های یزد، کرمان و اصفهان بیش‌ترین شاغلان بخش معدن کشور را دارند.
- ۲ ۲۷۰ الف) بیش از یک میلیون اثر باستانی و تاریخی (ب) بیش از ۱۶۰ نوع صنایع دستی (ج) رتبه پنجم از نظر جاذبه‌های طبیعی در جهان (د) رتبه دهم از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در جهان

علوم مرتبط با شاخه‌های جغرافیای طبیعی

آب‌شناسی	}
هواشناسی	
زمین‌شناسی	
زیست‌شناسی	
خاک‌شناسی	

- ۳ ۲۷۲ بررسی سیر تکوین و تحول پدیده‌ها مربوط به سؤال «چطور» است و توجه به روابط متقابل انسان و محیط مربوط به سؤال «چه کسی» یا «چه کسانی» می‌باشد.
- ۳ ۲۷۳ کوهستان تالش با جهت شمالی - جنوبی، منطقه آذربایجان را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده است.
- ۳ ۲۷۴ الف) دریای سرخ ← توده هوای سودانی - دوره سرد (ب) دریای مدیترانه ← توده هوای مرطوب غربی - دوره سرد (ج) اقیانوس اطلس ← توده هوای مرطوب غربی - دوره سرد
- ۲ ۲۷۵ اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.
- ۳ ۲۷۶ ناحیه سیاسی فراملی عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند، مثل اتحادیه اروپا.

- ۳ ۲۷۷ دولت‌های غربی معتقدند که تسلط روسیه بر منطقه کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیا است.
- ۴ ۲۷۸ در ناحیه انتقالی در مجاورت مرز ایالات متحده آمریکا و مکزیک هر دو زبان انگلیسی و اسپانیایی رواج دارد.
- ۳ ۲۷۹ بیابان‌های سرد جهان بین مدارهای ۳۰° و ۶۰° شمالی و هم‌چنین بین مدارهای ۳۰° و ۶۰° جنوبی قرار دارند.
- ۲ ۲۸۰ پس از پیدایش اولیه کوه‌ها، هوازدگی و فرسایش به آن‌ها شکل می‌دهند.

- ۱ ۲۵۲ مجموعه‌ای از علل و عوامل مختلف دینی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در بروز جنگ‌های صلیبی نقش داشت:
- ۱- مشکلات اقتصادی و اجتماعی سرزمین‌های اروپایی
- ۲- به خطر افتادن موجودیت امپراتوری بیزانس
- ۳- موفقیت‌های نظامی مسیحیان در اندلس
- ۳ ۲۵۴ تفکر اومانیستی و گرایش‌های انسان‌گرایانه، بیش از هر جای دیگر، در قلمرو ادبیات، هنر و معماری و تعلیم و تربیت انعکاس یافت و به نهضت ادبی و شکوفایی هنر و معماری در ایتالیا منجر شد.
- ۳ ۲۵۵ در سده‌های ۱۲ و ۱۳م. با احیای شهرها و رشد تجارت، به تدریج شاهان نیرومندی در اروپا به ویژه در انگلستان و فرانسه بر سر کار آمدند. این فرمانروایان به منظور ایجاد تمرکز و کاهش وابستگی به نیروی نظامی فئودال‌ها، اقدام به تشکیل ارتش منظم و دائمی کردند. در نتیجه این اقدام، حکومت مرکزی تقویت شد و قدرت اشراف فئودال به طرز چشمگیری کاهش یافت.

جغرافیا

- ۴ ۲۵۶ تدوین فرضیه به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود، جهت می‌دهد.
- ۲ ۲۵۷ مرزهای رودخانه‌ای ← ۳۰/۹٪
مرزهای دریایی ← ۳۰/۹٪
- ۲ ۲۵۸ اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قله کوه بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان را به یک‌دیگر وصل کنید، مثلی تشکیل می‌شود که منطقه کوهستانی مرکزی نامیده می‌شود.
- ۳ ۲۵۹ عرض جغرافیایی، پرفشار جنب حاره‌ای و دوری و نزدیکی به دریاها؛ مهم‌ترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی هستند که بر آب و هوای کشور اثر دارند.
- ۲ ۲۶۰ بررسی عبارت‌هاک نادرست:
- الف) خلیج فارس از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید است و دارای انواع ماهی و میگو است.
- ب) طول خلیج فارس حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر است.
- ج) امتداد دریای خزر در جهت شمالی - جنوبی است.
- ۱ ۲۶۱ کم‌ترین سهم ← سالمندان
بیش‌ترین سهم ← بزرگسالان
- ۳ ۲۶۲ الف) در دوران سلوکیان ← ۷۲ بخش
ب) در دوران هخامنشیان ← ۳۰ شهری (شهر)
ج) در دوران عباسیان ← ۳۱ ایالت
- ۳ ۲۶۳ شهرهای ایران با توجه به چگونگی پیدایش و کارکردهای مختلف خود، شکل‌های متفاوت دارند.
- ۲ ۲۶۴ توسعه پایدار به معنای تأمین نیازهای امروز، بدون کاستن از توانمندی‌های نسل‌های آینده است.
- ۱ ۲۶۵ دشت کاکان در فارس در هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل طاق‌دیس‌ها و یا در میان ناودیس‌ها، ایجاد شده است.
- ۳ ۲۶۶ مهم‌ترین دریاچه‌های دائمی ایران عبارت‌اند از دریاچه ارومیه، زریبار (زریوار) غرب مریوان در کردستان، پریشان (فامور) و مهارلو (استان فارس).

ج) کنش، هدفدار است. پرسش «چرا چنین کاری کردی» را می‌توان از هر کنشگری پرسید؛ زیرا فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود.
د) فردی سلام می‌کند. پاسخ سلام او پیامد ارادی کنش او محسوب می‌شود که به ارادهٔ جواب‌دهندهٔ سلام، وابسته است.

الف) با توجه به ارادی بودن کنش، فعالیت‌هایی مانند ضربان قلب و گردش خون کنش محسوب نمی‌شوند.

۲۹۷ ۴ در کنش اجتماعی، آگاهی و ارادهٔ کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست. مثال: غریبه، دوست، دشمن، گذشتگان و ...
هنجار اجتماعی، شیوهٔ انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. مثلاً در هر جامعه‌ای احوالپرسی از دیگران، شیوه‌های معینی دارد.

پدیده‌های اجتماعی یعنی «آنچه با هم پدید می‌آوریم».

۲۹۸ ۳ بررسی عبارتهاک نادرست:

ج) نهادها در تمامی جهان‌های اجتماعی وجود دارند ولی انواع و اشکال متفاوتی دارند.

د) تمامی پدیده‌های اجتماعی، هویتی معنایی و ذهنی دارند، اما همهٔ پدیده‌های اجتماعی، بُعد محسوس و عینی ندارند.

۲۹۹ ۱ جهان اجتماعی بیشتر شبیه یک بازی گروهی است.

به مجموعه آگاهی‌های مشترک که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، فرهنگ می‌گویند.

هر نهاد اجتماعی شیوهٔ قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و متقابلاً شیوه‌های غیرقابل قبول را طرد می‌کند.

۳۰۰ ۲ شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماورای طبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آنان را دگرگون می‌سازد.

پدیده‌های طبیعی می‌توانند به جهان اجتماعی راه یابند. زلزله با این‌که پدیده‌ای طبیعی است، تأثیرات تعیین‌کننده‌ای در کنش‌های اجتماعی انسان‌ها دارد. انسان‌ها برای مقابله با زلزله، قواعد خاصی وضع می‌کنند و کنش‌های مناسبی انجام می‌دهند.

آلودگی طبیعت و محیط زیست، نتیجهٔ کارهای شتابزده و نابخردانهٔ انسان‌هاست.

۳۰۱ ۲ تصور جهانی بدون جنگ ← نامحسوس و کلان

مراقبت از اموال عمومی ← عینی و کلان

عیادت از بیمار ← خرد و عینی

علاقه به رشتهٔ دانشگاهی خاص ← نامحسوس و خرد

۳۰۲ ۱ هر جهان اجتماعی، تغییرات و تفاوت‌های مختلفی را درون خود می‌پذیرد. جمعیت یک جامعه کم یا زیاد می‌شود؛ اقتصاد آن رشد یا افول می‌کند و زبان و لهجهٔ مردم دگرگون می‌شود؛ اما جهان اجتماعی هویت خود را حفظ می‌کند.

۳۰۳ ۳ جهان اساطیری، محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

در فرهنگ سکولار، جهان دیگر انکار می‌شود یا در محدودهٔ منافی که برای خواسته‌های این جهانی بشر دارد، پذیرفته می‌شود.

در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیلهٔ علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند.

۲۸۱ ۲ الف) ۳۳ درصد زمین را نواحی بیابانی پوشانده‌اند.

ب) نواحی ساحلی ۴۰ درصد جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند.
ج) ۱۰ درصد مردم جهان در نواحی کوهستانی زندگی می‌کنند.

۲۸۲ ۱ میزان تولید خالص اولیهٔ (NPP) بیابان ← ۹۰ (کم‌ترین)

تولید خالص اولیهٔ (NPP) جنگل‌های بارانی استوایی ← ۲۲۰۰ (بیش‌ترین)

۲۸۳ ۳ محصولات پلانتیشن در نواحی گرم و مرطوب استوایی در کشورهای مجاور استوا در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی تولید می‌شوند.

۲۸۴ ۳ الف) چین ← نیمه‌پیرامون

ب) مراکش ← پیرامون

ج) ژاپن ← مرکز

۲۸۵ ۲ نواحی صنعتی ایالات متحدهٔ آمریکا بیش‌تر در شمال شرق و

از کوه‌های آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه گسترده شده‌اند.

۲۸۶ ۲ حکومت‌ها از نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشور و توزیع

قدرت در پهنهٔ سرزمین به سه گروه عمده تقسیم می‌شوند: تک‌ساخت، فدرال و ناحیه‌ای و ترکیبی.

۲۸۷ ۳ الف) فضای حیاتی ← راتزل

ب) «هارتلند» قلب خشکی جهان ← مکیندر

ج) قدرت دریایی ← ماهان

۲۸۸ ۴ سرعت هوازدگی در سنگ‌ها متفاوت است و به عواملی چون

جنس سنگ‌ها، نوع آب و هوا و زمان بستگی دارد.

۲۸۹ ۴ زبان قوم سامی، زبان مردم عرب و یهود و زبان قوم حامی،

زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است.

۲۹۰ ۳ بررسی عبارت نادرست:

د) هر کشور دارای نظام حکومتی مستقل ← ناحیهٔ سیاسی ملی

چند کشور تحت ادارهٔ یک نظام مدیریت منطقه‌ای ← ناحیهٔ سیاسی فراملی

۲۹۱ ۱ به آب‌های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) آب‌های داخلی

می‌گویند که کشور مجاور دریا مالک آن‌ها است.

۲۹۲ ۴ مرزها از نظر چگونگی پیدایش با یک‌دیگر متفاوت‌اند.

۲۹۳ ۳ ناهمواری‌ها ← طبیعی / جمعیت ← انسانی / نوع فعالیت

اقتصادی برحسب شرایط منطقه ← انسانی / نوع کشت ← طبیعی / دین

← انسانی

۲۹۴ ۳ جبههٔ قطبی هوا بین هوای سرد قطب و هوای گرم استوایی

در منطقهٔ معتدله تشکیل می‌شود.

۲۹۵ ۲ طبق نقشهٔ کتاب درسی، شمال قارهٔ آسیا دارای فرهنگ اسلاو

– ارتدوکس است که این ناحیه، روسیه و اروپای مرکزی را هم دربر می‌گیرد.

جامعه‌شناسی

۲۹۶ ۳ ب) همهٔ پیامدهای کنش به ارادهٔ افراد انسانی بستگی ندارند.

این پیامدها غیرارادی‌اند و نتیجهٔ طبیعی کنش‌اند. مثلاً فردی که وضو می‌گیرد، دست و صورت او پاکیزه می‌شود.

۳۱۰ ۲ استعمار نو پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم به وجود آمد.

در قرن نوزدهم استعمار به اوج رسید.
استعمار اروپایی در سده هفدهم و هجدهم میلادی بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.

استعمار از قرن پانزدهم توسط اروپاییان آغاز شد و در قرن نوزدهم به اوج رسید.

۳۱۱ ۳ استبداد استعماری در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد.

انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام است.

استبداد قومی پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت.

۳۱۲ ۱ غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند، مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.

استفاده از مکاتب غربی مانند ناسیونالیسم یا مارکسیسم توسط نخبگان کشورهای اسلامی، وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کرد.

عقاید و ارزش‌های جهانی اسلام، فارغ از عملکرد قدرت‌های سیاسی و با تلاش و کوشش عالمان مسلمان، از مرزهای جغرافیایی و سیاسی جوامع مختلف عبور کرد.

۳۱۳ ۲ ادبیات مدرن به سلوک‌های معنوی و مکاشفات و مشاهدات الهی انسان توجهی ندارد.

۳۱۴ ۳ بررسی عبارتهای نادرست؛

ب) دولت‌ها برای افزایش قدرت خود به سرمایه و پول بازرگانان نیاز داشتند و بازرگانان برای تجارت و سود، نیازمند حمایت نظامی دولتمردان بودند.

ج) در قرون وسطی، رفتارهای دنیوی، توجه دینی می‌شد و در دوره رنسانس به جای حقوق فطری الهی انسان، حقوق طبیعی بشر شکل گرفت.

۳۱۵ ۱ شرکت‌های بین‌المللی با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی در سطح جهانی را شناسایی و مدیریت می‌کنند.

برخی معتقدند جهانی شدن، فرآیندی است که هیچ اعتنایی به مرزهای ملی ندارد. بسیاری از منتقدان، نگران این هستند که تمرکز قدرت رسانه در دست چند شرکت یا چند فرد قدرتمند، موجب تضعیف سازوکارهای دموکراسی می‌شود.

فلسفه و منطق

۳۱۶ ۱ افراد و اشیاء مصداق هستند و معنای الفاظ مفهوم می‌باشند.

۳۱۷ ۲ انسان به طور طبیعی قواعد منطق را رعایت می‌کند و لازم نیست حتماً از علم منطق آگاهی داشته باشد.

۳۱۸ ۴ قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) صحیح است.

تعریف چیستی و استدلال چرایی را مشخص می‌کند.

۳۱۹ ۴ در گزینه (۴) از دلالت مطابقی و التزامی استفاده شده است، نه دو معنای متفاوت یک لفظ.

۳۲۰ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها؛

۱ و ۲) خدا و پایتخت ایران کلی هستند.

۳) رستم شاهنامه اصلاً در خارج مصداق ندارد.

۳۰۴ ۲ قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی به روی یک‌دیگر گشوده‌اند و مرز آن‌ها براساس عمل مردم تغییر می‌کند.

فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند.

ارزش‌ها، راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی‌اند.

۳۰۵ ۲ برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه، همواره تلاش می‌کنند تا از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آن‌ها به قلمرو واقعی جهان اجتماعی را فراهم کنند.

۳۰۶ ۳ پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند. پرسش‌های بنیادین به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند: هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه.

بخش فردی جهان انسانی را جهان ذهنی و بخش اجتماعی آن را جهان فرهنگی نیز می‌نامند. وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد.

قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامد.

۳۰۷ ۴ براساس دیدگاه سوم، جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یک‌دیگرند. قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید. در عین حال، جهان فردی اشخاص را نادیده نمی‌گیرد و بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.

براساس دیدگاه اول، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. گروهی دیگر (دیدگاه دوم)، جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

۳۰۸ ۳ آزادی همواره دو پرسش به همراه دارد: آزادی از چه؟ آزادی برای چه؟

برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند. آن‌ها نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان را انکار می‌کنند.

مراسم حج نمونه بارز تأکید هم‌زمان بر شباهت‌ها و تفاوت‌های میان انسان‌ها و فرهنگ‌هاست.

به وسیله عدالت می‌توان از تفرقه بین جوامع و تباه شدن منابع و امکانات بشر پیشگیری کرد.

۳۰۹ ۳ قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم، می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد.

اروپاییان در هجوم به قاره آمریکا، برای تأمین سلطه خود، به نسل‌کشی دست زدند.

دولت‌های استعمارگر برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود، از کودتای نظامی نیز استفاده می‌کنند.

روان‌شناسی

- ۲ ۳۳۶ فرآیند بازنمایی اطلاعات موجود در حافظه ← تفکر نام دارد. سایر گزینه‌ها به تعریف ادراک پرداخته‌اند.
- ۴ ۳۳۷ ناتوانی حسین در پاسخ به سؤال تعداد قفسه‌های کتابخانه ← کم‌توجهی و نبود (عدم) رمزگردانی فراموشی نام معلم جغرافی توسط زهرا به دلیل ناحقی‌ای که در مورد او شده ← دخالت عوامل عاطفی که در این‌جا به صورت منفی است (زهرا به دلیل ناراحتی از معلم خود نامش را فراموش کرده است).
- ۳ ۳۳۸ رشد سریع شناختی در نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مربوط به رشد اجتماعی است. (۲) مربوط به رشد جسمانی است. (۴) مربوط به رشد اخلاقی است.
- ۲ ۳۳۹ توصیف به چستی مربوط می‌شود (یعنی تعریف پدیده‌ها) و بیان دقیق و روشن مفهوم مورد نظر. در این سؤال، یکی از ویژگی‌های افراد افسرده توصیف شده است.

- ۴ ۳۴۰ دیدن تصویر مربوط به کشور ژاپن و ردیابی نکردن آن (با توجه به این‌که هدف متوقف کردن تصاویر اماکن تاریخی مربوط به کشور ایران است) ← ردیابی نشدن علامت غایب ← رد درست

- ۱ ۳۴۱ جا انداختن مطالب ← فراموشی ← خطای حذف کردن (ناتوانی در یادآوری و بازشناسی اطلاعات گذشته)

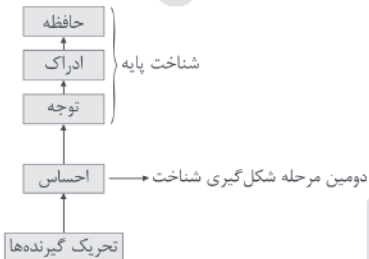
- جابه‌جایی در هنگام نام بردن ترتیب جنگ‌های ایرانیان ← یادگیری سطحی (الف) استفاده از احتمال‌های مختلف در پیش‌بینی یک موقعیت، توانایی تفکر فرضی است که در نوجوانان شکل می‌گیرد، در حالی‌که مبنای استدلال در دوره کودکی، واقعیت‌های ملموس و بیرونی است ← این امر مربوط به رشد شناختی است.

- (ب) لبخند به دیگران ← لبخند اجتماعی است که مربوط به رشد اجتماعی کودک است.

(ج) احساس ترحم ← هیجان مرکب است و معرف رشد هیجانی است.

توجه: رعایت اصول اخلاقی و رشد اخلاقی، احساس ترحم داشتن نسبت به دیگران را شامل نمی‌شود؛ بلکه شامل رعایت یا عدم رعایت حقوق دیگران می‌شود.

- ۴ ۳۴۳ سؤال مربوط به احساس ← محرک‌های محیط را چگونه حس می‌کنیم؟

«چگونگی شکل‌گیری سطوح مختلف شناخت»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) سؤال مربوط به توجه است. (۲) سؤال مربوط به ادراک است. (۳) سؤال مربوط به حافظه است.

- ۲ ۳۲۱ در یک تقسیم‌بندی درست در هر طبقه، تباین و بین طبقات عموم خصوص مطلق برقرار است.

- ۳ ۳۲۲ از شرایط یک تعریف درست این است که دوری نباشد.

- ۱ ۳۲۳ سرایت دادن حکم جزئی به جزئی دیگر به دلیل شباهت بین آن‌ها استدلال تمثیلی است.

- ۲ ۳۲۴ جزئی و کلی بودن در تعریف قیاس، یعنی خاص و عام.

- ۱ ۳۲۵ هر چه وجوه مشابهت میان دو امر بیشتر باشد، استدلال تمثیلی قوی‌تر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) با اندکی تأمل معلوم می‌شود که پاسخ به پرسش‌های فلسفی در زندگی روزمره مؤثر هستند.

- (۲) تفکر درباره این پرسش‌ها ضرورتی عام و همگانی است.

- (۳) پاسخگویی به پرسش‌های فلسفی با ادراک حسی و تجربه ممکن نیست.

- ۴ ۳۲۷ سؤال فلسفی باید بنیادین باشد و تنها با روش عقلانی بتوان به آن پاسخ داد که تنها گزینه (۴) این دو ویژگی را دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) آغاز فلسفه نه زمان دارد و نه مکان.

- (۲) تفکر فلسفی در یونان آغاز نشده است.

- (۳) در هر تمدنی، تأملاتی پیرامون هستی وجود داشته است، اما ممکن است آثاری از آن‌ها به جا نمانده باشد.

- ۳ ۳۲۹ پارمنیدس معتقد است که چیزی که از عدم به وجود بیاید، هیچ است، پس چیزی نمی‌تواند از عدم به وجود بیاید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در مورد این‌که گزنوفانس ماده‌المواد جهان را چه می‌داند، دانشی در کتاب درسی وجود ندارد.

- (۳) هراکلیتوس آتش را ماده‌المواد می‌داند، نه ستیزه و جنگ بین آب و آتش را. (۴) این گزاره خود متناقض است، چون سیورورت همان حرکت است.

- ۳ ۳۳۱ پرواز کردن همان گذر از زندگی روزمره است. این طور نیست که کسی که از زندگی روزمره‌اش گذر کرده، سرگرم بحث‌های انتزاعی شده باشد و دیگر به زندگی کاری نداشته باشد، این گذر کردن نتیجه‌اش گسترده‌تر است و دست آوردن تصویری جامع و صحیح نسبت به جهان و انسان است.

- ۱ ۳۳۲ همه ما باورهایی درباره جهان، انسان، مرگ، عدالت، زیبایی و نظایر آن داریم. ما با همین باورها زندگی می‌کنیم و براساس آن‌ها تصمیم می‌گیریم و عمل می‌نماییم. شاید دلایل برخی از این باورها را بدانیم و برای برخی هم دلیلی نداشته باشیم و صرفاً طبق عادت آن‌ها را قبول کرده باشیم.

- ۳ ۳۳۳ استقلال در اندیشه، یعنی نپذیرفتن باورها و امور غیرمستدل.

- ۲ ۳۳۴ سقراط معتقد بود که اگر کسی راه درست را یافت و آن را در پیش گرفت، نباید از خطر هراسی به دل راه دهد.

- ۱ ۳۳۵ استدلال سقراط مبنی بر اثبات وجود خدا از طریق اعتقاد به علم، قدرت و عدالت فوق بشری (صفات و آثار خدا) بود.

۳ ۳۴۴) تمرین و بازگویی (تکرار) باعث انتقال اطلاعات از حافظه کوتاه‌مدت به بلندمدت می‌شود.

توجه باعث انتقال اطلاعات از حافظه حسی به کوتاه‌مدت و کاری می‌شود.

۲ ۳۴۵) منظور از بلوغ جنسی، مرحله‌ای است که در آن رسش جنسی رخ می‌دهد.

دوره شدن صدای پسران، رویش موی صورت و امثال این‌ها جزء ویژگی‌های ثانویه جنسی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) درست - ویژگی‌های جنسی اولیه به طور مستقیم در تولیدمثل نقش دارند.
(۳) ویژگی‌های جنسی اولیه به طور مستقیم در تولیدمثل نقش دارند - درست
(۴) درست - درست

۱ ۳۴۶) پردازش مفهومی اغلب مربوط به دوره نوجوانی است و هر چه سن بالاتر رود، پردازش مفهومی تر می‌شود، گزینه‌های (۲) و (۳) و (۴) نشان‌دهنده پردازش مفهومی هستند. گزینه (۱) نشان‌دهنده پردازش ادراکی است، یعنی فایده یک کالا را براساس مشخصات ظاهری و اندازه آن بررسی کردن که مربوط به سنین کودکی (و دوره قبل از دبستان و دبستان) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) بررسی کالا از نظر کیفیت
(۳) بررسی کالا از نظر دوام و ماندگاری
(۴) بررسی کالا از نظر نرمی، لطافت و کیفیت

۳ ۳۴۷) عوامل ایجاد خوگیری همان عوامل مانع تمرکز هستند، یعنی یکنواختی و ثبات نسبی و آشنایی نسبی با محرک.

عوامل مانع خوگیری همان عوامل ایجاد تمرکز هستند، یعنی تغییرات درونی محرک و درگیری و انگیزتگی ذهنی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ایجاد خوگیری - ایجاد خوگیری
(۲) مانع خوگیری (ایجاد تمرکز) - مانع خوگیری (ایجاد تمرکز)
(۴) مانع خوگیری (ایجاد تمرکز) - ایجاد خوگیری

۲ ۳۴۸) پدیده نوک زبانی ← مشکلات بازایی ← مرحله سوم حافظه علت بسیاری از فراموشی‌ها در عمل ← کم‌توجهی و نبود رمزگردانی است ← مرحله اول حافظه

رمزگردانی اندوزش بازایی

مراحل حافظه

۴ ۳۴۹) اصل مشابهت می‌گوید ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم؛ بنابراین ||| را نمی‌گوییم پنج خط یکی بلکه می‌گوییم یک خط سه‌تایی و دو خط یکی. اصل تقارب می‌گوید ما تمایل داریم اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم، بنابراین را بیضی ادراک می‌کنیم نه نقطه‌چین‌های کوچک.

۳ ۳۵۰) رسش یا پختگی به معنای آمادگی زیستی است که خود دارای برنامه رشد طبیعی و منظمی است که می‌تواند تحت تأثیر عوامل محیطی قرار گیرد. وراثت نقش تعیین‌کننده‌ای در رسش یا آمادگی زیستی افراد برای تغییرات دارد.